

Рів XVI. Нью-Йорк, Четвер, 15-го Жовтня 1908. Число 42.

Vol. XVI. New York, N. Y. Thursday, October 15, 1908. No. 42.

Від Головного Уряду Р. Н. Союзу в Америці.

Розмет за місяць Вересень 1908.

B. 3. Кость Кобан, ум. 8. VII. 08.	1000 00
B. 48. Іваник Іван, ум. 29. VII. 08.	1000 00
B. 108. Стефурак Гриць, ум. 31. VII. 08.	1000 00
B. 144. Гушан Стефан, ум. 13. IV. 08.	500 00
B. 121. Ленчак Андр., ум. 3. VIII. 08.	600 00
B. 85. Вашишин Гриць, ум. 8. VIII. 08.	1000 00
B. 123. Білецький Василь, ум. 17. VIII. 08.	1000 00
B. 140. Шандровський Теод., ум. 18. VIII. 08.	1000 00
B. 71. Пласконь Стеф., ум. 21. VIII. 08.	1000 00
B. 115. Галайда Петро, ум. 23. VIII. 08.	1000 00
B. 108. Юлія Сусідка, ж. Йос., ум. 21. VII. 08.	400 00
B. 37. Кирило Ева, ж. Йос., ум. 1. IX. 08.	400 00
B. 46. Ю. Вендльовська ж. Ник., ум. 16. IX. 08.	400 00
B. 14. Волецьк Василь, в діміваш.	150 00
B. 121. Ставровський Іван, нев. сл. б.	100 00
B. 24. Сімо Стефан, утрата ока	200 00
B. 104. Ватраль Теодор, утрата ноги	200 00
B. 115. Маренчак Войтїх	100 00

Разом

11 050 00

Платня гол. урядників за Вересень

190 00

Адміністрація Союзу за Вересень

135 62

Друзи латинськ. буквами і typewriter

195 45

Весь розхід виносити

11 571 07

Розмет платять 8421 членів на ціле посмертне (кождий по 1 31 дол.) і 870 членів на пів посмертного (кождий по 66 цнт.). Крім того кождий член платить за орган „Союзу“ по 10 цнт., на Резерв. Фонд по 2 центи, на Народний Фонд по 1 центі, на Ф. Відних по 1 цнт.

Член на ціле посмертне платить 1.45 дол., а на половину посмертного 80 цнт.

Д. Капітала, предсідатель.

С. Ядловский, секретар.

А. Шаріонь, касієр.

Немислима інтрига відкрита.

Безмірна підлога гр. кат. ливчарів-св'ященників.

В останніх двох тижнях вийшов на верх нечуванний факт в обсягу греко-католическої церкви в Америці. Трох ніби греко-католицьких св'ященників: Михайла Яковича з Скрантон, Николая Чопея з Wilkesbarre, Па. і Гавриїла Чопея в Перт Амбой поробили всякі кроки, щоб підкупити в імені 30 угорських попів малярську газету „Népszava“ виходячу в Нью-Йорку против єпископа С. С. Ортинського. Редактор згаданої часописи мав відступити їм одну сторону своєї газети кождого тижня через оден рік, котру заповнювали б згадані 30 поників під чужими іменами найбридливішими видумками на Преосв. Ортинського, а за те обов'язувалися ті „правдиві сини греко-кат. церкви“ заплатити йому 500 дол. Посередником між редактором і тими „найкращими греко-католицькими духовниками“ був нікий Кароль Палді, молодий маляр з Нью-Йорку, котрий беручи річ по бізнесовому допровадив до того, що дійсно партії зійшлися 2 рази в Cafe Boulevard в Нью-Йорку, на наради. В тих нарадах брали участь редактор газети „Népszava“, лопи Николай Чопей, Гавриїл Чопей, Михайл Якович, Лайош Ковач малярський римо-кат. поп з Нью-Йорку і Dienes Marton, бувший редактор Pestí Hirar, а тепер головний кореспондент в Нью-Йорку до Pestí Hirar, бо крім напастей на єпископа Ортинського в газеті „Népszava“ мала також Будапештська газета „Pestí Hirar“ нападатися на єпископа Ортинського. Газета „Népszava“ є соціалістична а її редактор — мимоходом зазвичай — жад, але інтелігентний і чесний чоловік. Коли сей редактор Geza Berko учув, що мав би поміщати статі в своїй газеті „Népszava“ без вгляду, хоч би се були навіть статі найсередньовісшого уличника, не згодився на пропозицію, але підкупив з обуренням. Сумні і прибиті,

що навіть — соціаліст — жид чув ся збращенням і підлотою вернули напад, najlepši grecko-katolicki duchovníki до реставрації, щоб добрим вином в Cafe Boulevard заспокоїти свою совість і честь.

Але Кароль Палді ходило о заплату своєї роботи, котру він зробив. Простягши єго о посередництво „о“. Михайл Якович сказав до него: нам тепер треба хочби і з чортом злучити ся против Ортинського. Кароль Палді своє зробив, виправді з чортом не звів до купи najlepšich grecko-katolickich duchovníkoch, але з соціалістом, прото жадавав заплатити. Але „о“ Николай Чопей не хотів заплатити.

Тоді Кароль Палді написав статтю до малярської газети, в McKeesport „Magyar Zaszlo“, розкриваючи всю ту підлу роботу. Коли довідалися про се по-вишні гр. кат. „примірні“ св'ященники, заспокоїли по гроши Кароля Палді, щоб він відкликав все: „о“ Николай Чопей заплатив му 25, а сей Кароль Палді надіслав за те на другий день телеграму до редактора „Magyar Zaszlo“ щоб єго дописи не поміщати, бо се все неправда. Та нечесте хотіло, що редактора „Magyar Zaszlo“ о. Кальмана Ковача, чоловіка о твердим і незломним характері, знають люди з ліпшої сторони і рівночасно з тою телеграмою прислали єму лист, щоб він не бояв ся помішувати дописи Палді, бо се все найчистіша правда. Не допомогли ні привід самого редактора „Népszava“ до McKeesport з Нью-Йорку, щоб ратувати ситуацію, ні лист добре знаменого і друга малярського римо катол. попа з Нью-Йорку — редактора „Magyar Zaszlo“, котрого характер не терпить крутарства і нікчемних, відлих способів борби, помітив в числі 38 своєї газети „Magyar Zaszlo“ (малярський прапор) ту допись Кароля Палді в всім листами і телеграмами в доказ правдивости сих інтриг і тим відкрив, вивів на денне світло скриті і підлі заговори против невинної голови нещасної гр. кат. церкви тих греко-католицьких св'ященників, котрі самі безідейні паразити, вищять, руйнують всяке діло своїми діавольськими махінаціями. Та сям відкритем знищені морально не лиш духовники Якович, Чопей, і тих 30 духовників, в імені котрих они провадили переговори, але скомпромітований Dienes Marton, колишній редактор Pestí Hirar, тепер утримуваний тою газетою в Нью-Йорку, котрий добровільно вмішався до співучасті в підлім ділі і там нарушив повагу такої газети, як Pestí Hirar. Щоб ратувати свій хліб, підступним способом дав Dienes Marton арештувати згаданого Кароля Палді, виточив єму скаргу о „вимушене гроши“ і загрозив 5-літньою в'язницею, коли не відкаже всього. Тим способом бажав собі Dienes Marton ослабити значіне сего поганого відкриття. Відний Палді зателеграфував з в'язниці до редактора „Magyar Zaszlo“ — з Нью-Йорку до McKeesport, — щоб єго ратувати.

О. Кальман Ковач поїхав в тій хвилі до Нью-Йорку наняв адвоката, як свідок представив суді ясно цілу справу, почім судія увільнив невинного, і настрашеного Палді а Dienes Marton-а засудив на заплачене коштів процесу. Так скінчила ся трагі-комедія, викликана безпримірним поки що крутарством і підлотою „найкращих“ греко-католицьких духовників в Америці, як називає їх А. Р. Вістник. Для читачів в „Свободі“ поміщаємо дословно статтю з „Magyar Zaszlo“, з тих причин:

1. Розкриття інтриг і підлих способів, яких уживали і уживають всі противники єпископа С. С. Ортинського, показує нам цілковитий моральний упадок тих людей.

2. Єли противники єпископа уживають аж таких підлих і підступних способів борби, то видно, що они

не мають ні одної ані найменшої слушности, а роблять се лиш з діавольської упертости.

3. Обов'язком протото не лиш св'ященників, але особливо людей самих по наших парохіях дбати, щоб як найскорше був порядок і недопустити до цілковитого відсуття, а порядок буде, коли всі парафії наші виповнять ухвали мітингу Нью-Йорського з дня 17 і 18 Октября 1907 р.

4. Той не порядок такий, що чужі люди, не належачі до гр. кат. церкви аж падають в встиду, протого ганьба спадає на всіх нас, що терпимо такий не порядок межі нами.

Тих кілька уваг уважали ми за потрібне додати від себе, щоб ліпше зрозуміли читателі нваше наведену статтю з малярської газети „Magyar Zaszlo“. В 38 ч. з дня 24 септембра 1908 р. читаємо в ній:

Підпольна робота против Ортинського відкрита.

„Вже від 12 місяців провадить ся против Стефана Сотера Ортинського амер. гр. кат. єпископа, звирська нагінка, котрою загрозив єпископови Ортинському Корнелій Лавришин, ще як клертонський гр. кат. св'ященник, на випадок, коли єго не іменує своїм вікарієм. Від тоді ніхто ще не зістав амер. гр. кат. єпископським вікарієм, з тим самим і Корнелій Лавришин ні, але проте нагінка почалася.

В Будапешті обридла вже ті многі клевети, які в Америці до міністерства засидали тепер вже мадярами себе називаючи гр. кат. св'ященники, котрі в Америці в інтересу а не в конечности остали ся американськими горожанами і тим самим через присягу горожанську, зложену для амер. правительства, підоптали свою давню вірність угорському і королевському правительству.

Не хочемо тепер о тім говорити, як они оклеветували єпископа Ортинського в Вашингтоні перед Апост. Делегатом, котрого уважали за свою гекубу і від котрого ждали впровадження в жите будлі, що нібито вийшла против них в часі приїзду Ортинського, за що назвали го зрадником, шпіоном Риму, розбійником, плюгавим і т. д. в своїм офіційнім органі Р. Ам. Вістник. Нисше поданими статтями і листами хочемо вияснити, якими чести св'ященника негідними способами воюють в Америці кривняки Фірцака, котрі ще тепер сильно надіють ся, що Унгарському Господину і Експедиції удасть ся на підставі їх клевет дорожкою Будапешту відкликати єпископа Ортинського, проти котрого вони стільки підлили.

Понизше наведене письмо прислане з Вілксбер, де проживає Николай Чопей, гр. кат. св'ященник, о котрого малярських чувствях дотепер мовчать історія малярсько-американська, звучить так:

30. августа 1908 р. я здибав ся з о. Яковичом з Скрантон, котрий візав мене, щоби я завтра о г. 4. пополудни явив ся у него, бо там буде також о. Чопей з Вілксбер, і там залагодимо тоту справу, о котрій о. Чопей дуже радби зі мною поговорити. Я появив ся на другий день там, але о. Чопей не прибув, бо мав у себе гості, но телефонував до о. Яковича, щоби я приїхав вечером до него до Вілксбер. Ми поїхали, і о. Чопей в присутности о. Яковича зі мною ту справу обговорили і просили, щоби я був їх посередником у Geza Berko (жид — прим. ред.), властителя малярської газети Amerika Magyar Népszava. Просьба єго полягала в тім, щоби Mr. Berko поміщав в своїй газеті чужими іменами підписувані статі, які він, Якович і єго товариші в числі 30, гр. кат. св'ященники будуть писати без вгляду на то, яким ворожим стилем або тоном против Ортинського буде ся писати. За се они будуть платити через мене певну

[Докінчене на 4-ій сторони.]

Сумні наслідки п'янства.

Кожний розумний чоловік знає, що його добробит може лиш тоді поступати наперед, коли він уміє удержати слушне відношення між своїми доходами а розходами. На жаль треба однак сказати, що дуже багато людей не зважають на це, як привертнути рівновагу між сими двома пунктами, себ то між доходами і розходами, і як стало їм удержати. Не один виправді старається в безвтомних нервах зусиллях щось заробити і придбати; но чим більше не один заробляє, тим більше потім видає на марне із своєї зарплати. Правда, може трафитись й таке, що вже найкращіші видатки перевищують доходи чоловіка; тоді з'убожіне не дасть ся відвернути; воно є конче і неспростоване. Но зовсім інакше має ся річ тоді, коли чоловік безпотрібно видає більше, чим його доходи на се позволяють. В таких разі мусить зголитись до него в гості нужда і її жало є тим болючіше, що він сам є її причиною.

До таких безпотрібних видатків мусимо зачислити на першій місці сі, які походять з надмірного уживання всяких опоюючих нап'яток. Як звісно, чоловік стається п'яницею не нараз, але поволи; від меншого йде він до більшого; а як закорінить ся в ній п'яцький хробак, так скорше обійдець ся він без хліба, як без горівки (палюнки), пива, руму чи якого там иншого горячого нап'ю. Уже в товстих роках, се є тоді, коли робота йде повним розгоном, коли одже чоловік може собі легко заробити (хоч з другої сторони п'як дуже часто тратить дні робочі або й загалом роботу через своє п'янство), страта, яку п'янство за собою потягає, даєть ся не раз такому робітничови дуже діймаво відчуті; но як страшну доперва нужду і злидні спроваджує такий п'яница на свою жону і діти, коли придуть худі роки, коли робота стане зовсім, або йде лиш дуже слабенько, коли одже робітник засуджений на примусове лінивство?... Опадний чоловік пам'ятає на се, що в добру хвилину треба сподівати ся злої і буде старатись відложити собі бодай де-що із свого заробітку „на всякій час“ и на всякое время; п'як-же, як дірветь ся платні за свою роботу, то буде побренькувати центом в кишені так довго, доки всього не пропе, не прогайнує... Чи не так може, любий Брате! А замітне у п'яниці, що й те, що, коли придуть лихі часи, так стараєть ся він робити ощадности. Перше всего на харчі своєї родини або на одєжі жінки і дітей, а доперва на останнім місці приходить йому до голови думка що треба також заглядати менше до келишка чи до склянки (пугара) та що шинок треба йому здалека оминати.

В кождім разі се ще добре для такого заливайка і для його сім'ї, коли бодай в останній годині прийде він до такого вразуміння і коли має ще в собі стільки моральної сили, що може скинути з себе сі кайдани, якими скував його злий дух алкоголю. Но як рідко се трапляєть ся! Бо ж одним із найсумніших наслідків п'янства є як раз сей, що п'як може лиш дуже тяжко вилічитись із свого норову.

На горячі нап'ятки тратять днесь люди колисьали суми. Так прим. обчислено, що в одній лиш Англії переходить річно через людську гортанку 134 мільонів фунтів штерлінгів, що значить на американські гроші звиш 600 мільонів доларів. Справді, можна не повірити, що Англійці, які мають у всяких торговельних підприємствах і грошевих справах так здоровий і практичний розум, що сей так вирахований і купецький народ, як може жаден инший на світі, видає такі великанські суми на оп'яняючі нап'ю. Дійсно не без слушности кликав колись кардинал Маннінг: „Оберніть сю суму на вразєву культуру, а всі голодні наситять ся! Видайте її на платя, а жадна дитина ані дорослий не будуть позбавлені охоронного одія! Збудуйте за сей марно страчений гріш дома, а затихнуть всі жалі на недостачу мешкань!“

Днесь говорять і пишуть люди, особливо в Америці, про підприємства, які приносять найбільші виски, днесь ломлять собі голови над тим, як можна б найскорше дійти до добробиту і багатства. Но рівночасно чути днесь із всіх усюдів гіркі нарікання на що раз то більшаюче з'убожіне і страшну нужду робітників, які коротають свою егзистенцію, не маючи навіть чим задурити свого голоду... Певно, сумна се дуже проява, та з другої сторони люди майже зовсім або лиш дуже мало застановляють ся над сею обставиною, що понайбільше сам чоловік є причиною своїх злиднів головно через те, що свій тяжко запрацьований гріш тратять марно на безпотрібні і безхосенні річи, перш за все на п'ятику... І прошу уявити собі, пановний читачу, о скільки-то менше булоб днесь бідноти між людьми, колиб сі сотки мільонів, які в різних краях пожирає рік-річно демон п'янства, нахилились не в огніревалих касах невеликого числа горівчаних чи броварняних дуків, лише в кишенях або радше на щадничих банкових книжочках робучого люду!...

Но не булб се остаточно ще так дуже велике лихо, колиб сі величезні суми, які людська суспільність тратить на нап'ятки, були лиш звичайною матеріально (грошевою) стратю. П'янство має сю дуже сумну сторону, що сі казочні суми, котрі воно поглотує, стають ся засівом, з якого виростають гіркі, препогані для людства плоди, що воно заподіває ще більшу шкоду морально чим матеріально. Во п'янство — се справдішній рак, який точить людскість. Воно руйнує здоров'є тіла і духа, воно підкошує і нищить житеві сили чоловіка воно спроваджує передчасну старість, воно є причиною різних злочинів, воно веде до помішання розума, воно наповняє дома бжевільних і побільшає цифри смертности людей. Морди і розбої, проступки проти моральности, гріхи і такі полові блудства, що, як би прийшлося про них говорити, то волоса ставало би дубом — отсе товариші, які йдуть слід в слід за п'янством.

Є ще один страшний наслідок п'янства, про який треба тут де-що сказати. Певно такий п'яница заслуує на загальне спожаліне, бо він сам ділає себе нуждарем. Но, говорячи безсторонно, він збирає лиш гіркий овоч свогоного безумного поєву. На далеко більше милосерде заслуують в нічім неповинні жертви його п'янства, бідна, нещасна жєна і безталанні діточки, які через грішний наліг свогоного батька мусять терпіти голод і нужду, не говорячи вже нічо про сором. Але й се не є ще найгіршим наслідком п'янства бо не раз християнська любов ближнього і публична поміч подадуть руку бідоласним жертвам і можуть улекшити їхне горе. — В св'ятім писемі сказано, що за гріхи батьків карає Г. Бог дітий і внуків аж до третього і четвертого покоління. І сі слова сьв. Писма не мають до жадного иншого гріха такого застосованя, як власне до гріха п'янства. Наслідки часто-го або лиш правильного п'ячення переходять як злочасна спадщина на потомство, і супроти сего проклятого наслідства людська поміч є безсилна.

Що потомки дуже часто переймають в спадщині так добрі як і злі склониности своїх родичів, се річ загально прийнята і доказана. Деякі хвороби, як чахотка золотуха (скрофула), нервозність, нахил до меланхолії і загалом різні душевні слабости появляють ся в дітях або аж у внуків і правнуків. Но як де виступає се право дідичности в повній своїй силі, то як раз при п'янстві; алкогольізм допровадив се право до сумної славновісности. Син батька-п'яка стаєть ся дуже часто вже в молодості п'яком, а й всі ті спустошеня, які демон алкоголю заподіває на нервових тканках або на мозгу одного з родичів, переходять як прокляте в наслідстві і на потомство; сі вади, які п'янство спричинило на житєвих органах родичів, появляють ся також і на дотичних органах дітий не раз навіть в ще більший мірі. Дуже часто можна вчитати вже в самих чертв лица дітей, що їхні батьки віддавались п'янству. Після згідного осуду найвизначніших лікарів діти п'янтуючих родичів є придурковаті, тупі або загалом дуже слабими умовими особіностями обдарені; не рідко враджують такі діти п'яниц нахил до моральних збочень, які потім унещасляють їх на віки, инші знова приносять вже з собою на світ всякі можливі, розумієть ся, невилічні недуги, як падавицю, золотуху, глухоту, німоту і т. п. Історія учить, що п'янство є одною з перших причин звироднення і загибелі народів.

Розказують про римського цїсаря Августа, що по нещасній битві в тевтобурській лісі він сїпав собі волоса в розпуки „Varre, Varre, redde mihi legiones meas!“ (Вароне, Вароне, віддай мені назад мої легіони!) Мені здаєть ся, що сучасне людство має зовсім слушну причину ударити ся в покаянню у груди і кликати: „Алкогалю, алкогалю віддай нам назад страчені мільони! Зверни безхосенно промарноване народне майно! Приверни зрабоване щастє родян, утрачену обичайність і соромливість, а возьми собі назад зіпсутє, розпусту, хвороби і всякі злочини, які ми ти нас обдарив на нашу шкоду!“ Чим раз то голосніші підносять ся днесь жалі на великі публичні данини на бідних і хорих, на шпиталі і дома бжевільних. Не менше нарікають днесь на занедбанє, одичіне і безморальнеє доростаючої молоді і придумують різні способи, як би зарадити сему сумному станови. Но мені здаєть ся, що найсильніші навіть змаганя, найвлучніші і найблагородніші закони не много допоможуть, коли саме людство не приложить руки до одного з головних коренів зла, се-б то до п'янства і успішно йому не запобігне.

Так многі і сумні є наслідки п'янства. Де панує цар Алкоголь, там зникає добробат і родинне щастє, а приходить біда і нужда; через п'янство заповняють ся вазниці, дома поправи і дома бжевільних... П'янство деградує розумного чоловіка до нерозумного зв'їрати і затресює навіть не зроджене ще потомство.

Ну, і чи є в'явить ся коли який лицар, що потрафив би освободити нерозумну людскість із неволі алкогольізма?

Був би се, справді, лицар над лицарями.

Написав о. П. Полятишин.

Робітничє питанє.

В попередньому числі старали ся ми вивести перед очі читача усі спільні ціхи та горя, тісно звязані з житєм теперішнього робітника-пролетара. Але се все еще не вистане, щоб відповісти на запит, як повстало „робітничє питанє“. Бо се є ясно, що на его повстане не зложили ся лишень вичислені поперед зла. Щоб „робітничє питанє“ могло повстати до сего потрібна еще була сьвідомість сего зла у широких мас, узананє сего зла, а дальше змаганя усуненя його і поліпшеня долі пролетаряту.

А щоб такий настрій збудити потрібно було оп'яті праці довгих літ, потрібно було духового перетвореня дотеперішнього сьвітосгляду. Як найбільше інтересований, сам робітник пролетар перший скинув пута, що в'язали його до якоїсь громади, краю. Через зріст комунікації перед ним відкрили ся ширші круги, зродила ся охота пасивної боротьби о лутшу долю. Контраст поміж богатством і убожеством зродив у нього змісл критичний. Еволюція в рядах пролетарів застала також і ширші круги, не робітничі, займати ся робітничим питанєм, що було безумовно заслугою побіди гуманних ідей, які приніс зі собою 18 вік. Сі ідеї привели до застанови над положенєм „робітничих клас“ а за сим пішло, що не лиш самі робітники, але також і представителі політики, представителі наук і держав, які волею чи неволею признали істнованє „робітничого питаня“. Коли схотілоб ся повяте „робітничє питанє“ виразити иншими словами, то треба-б його описати запитом: „які суть средства, та в який спосіб їх належить ужити, щоб пролетарови забезпечити відповідну гідности чоловіка егзистенцію. Отсе є ціла суть „робітничого питаня“.

II.

Аби розв'язати сей висше поставлений проблем в різних часах повставали різноманітні теорії, або як ми їх тут позволимо собі назвати утопії.

Як першу таку утопію належить вгадати лібералізм. Він також в тягом літ ріжнородні приймав вигляди. „Чисті“ ліберали в початку заперечували взагалі істнованє робітничого питаня. Фільзофи французькі і англійські, як найвизначніші теоретики лібералізму 18 віку виходили з заложеня так званої *ordre naturel*, природного порядку річий. Виходячи з оптимізму тодішних часів вони ні хвилини не сумнівали ся, що сам природний хід обставин доведе людську суспільність до гармонії. Бо порядок річий на землі, такий який він є, походить від Бога, а Бог є добрий

і скорше чи пізнійше уладнає обставини поміж капіталом а працею так, що і одні і другі будуть вдоволені. Людям потреба лишень віднайти сі права після яких укладають ся обставини житеві і соціальні. І вони лишали цілковито вільну руку особистим інтересам одиниць, а положене робітників уважали як зовсім відчуждє і не потребуєчє ніякої поправки.

Такий ліберальний погляд на робітничу квестію днесь уже перестарілий. Він повстав і упав разом з вірою в гармонію людського суспільства. Жате показало наглядно його нестійкість, бо жите виявило, що гармонія така не істнує, що противно, істаєє в одного боку нужда, а з другого локсус. А се ніколи не мож назвати гармонією.

Близнюком лібералізму є соціалізм. Він вийшов з того самого заложеня що і лібералізм. І він також в своїй сути полягає на вірі в природний і гармонійний устрій суспільности, лиш тим ріжнить ся від лібералізму, що не допускає певнаги особистих інтересів. Що більше, соціалізм власне в тих відносинах, які повстали завдяки ліберальним реформам 18 віку добачує одинокую причину теперішньої нужди. Соціалісти дальше відрізняють ся від лібералів тим, що вони натуральну гармонію в суспільстві відкладають а теперішности в будучність, та що яко єї зміст уважають планове з'організованє праці. Вони розв'язку робітничого питаня бачать в якимсь будучім ідеальнім стані суспільства, коли то усякі інтереси і змаганя зможуть в найбільшій гармонії істнувати побіч себє.

Так теорія колишніх лібералів, як і теперішніх соціалістів є утопією. Вона не полягає на пізнанню дійсного жита, такого жита, яке воно є, але перші, то є ліберали розумували, що вже тепер, а соціалісти надіють ся, що доперва в будучині будуть якісь ідеальні люди, бо лишень тоді доперва була-б можлива ідеальна гармонія поміж ними. А поваяк люди лишать ся завжди людьми, а ніколи не стануть ангєлами, тому і гармонія поміж ними не може бути ніколи ідеальною, а тим самим і таке заложєне розв'язки робітничого питаня мусить бути схиблене.

Посереднє становище поміж одними і другими займає утопія, котру позволяли-б собі ми назвати консервативно-реакційною. Під поклонниками сєї теорії розуміє ся тих людей, які виходять з того заложеня, що капіталістичний устрій суспільства є необхідний і є річию впрост немислимою, щоб його усунути.

Вони розумують: Знаємо усі кривди і нещастя, які пролетарови приносять капіталізм; але ми і вірамо в се, що то можна усунути. А усунути се найкраще

Лікарі вірять в него
По шпиталях і в приватній
практиці, в Америці і загра-
ницею, визначні лікарі уживають

Д-ра Ріхтера Котвичного
Пейн Експелеру
як средство на Руматизм, Го-
стечу, Невралгію, Болі грудий
і членів.

„Я вживав Дра Ріхтера Ко-
твичного Пейн Експелеру в своїй
практиці. Совістю могу сказати,
що сей лік втратний приносить
значну полегку в мускулярних
руматизмі, гістичі і невралгій.
J. M. Thompson, M. D.
386 Clinton St., Brooklyn, N. Y.
Приготований під наглядом лікарів
згідно з остриім німецьким законом.
У всіх аптеках по 25 і 50 центів.
F. AD. RICHTER & CO.
215 Pearl St., New York.

„блок“, аж на „конарі“ зауважив якусь неосігрішну архітектуру будову, до котрої багато людей входило, і виходило, але всі, що виходили то усі якісь такі були палкі і веселі, що кочуть до грудий пригортай. Тут мабуть буде що бачити, — подумав я собі, і поправивши капелюха на нубі, та камізелюку на жидоті, увійшов і я за людьми до середини.

Нічо.

Маленький „буфет“, за котрим зівав безнастанно якийсь готельник, пару столиків, біля котрих дрімало кілька чоловіків, переважно коварів, от і все.

От мені і публичні філадельфійські будівлі!... подумав я собі.

Але в часі, коли брала

мене уже охота махнути
рукою на все, БІ сіло, ні
тало, мов з під землі, з'я-
вивсь передімню пелеха-
ний якийсь, жіночого пола,
молоденький і верткий „гу-
нес“, і солоденьким голо-
юм поспитав мене, чиб я,
к чужий тут, не схотів в
оваристві молоденької, со-
оденької Miss.. забавитись!
Га! Господи Боже святий!
одумав я собі, треба бути
ще хиба скінченим цимба-
ю, щоб не скористати з
агоди, і не забавитись з
олоденькою, до того й со-
оденькою Miss...
Але чи не були-б Ви,
Miss ласкаві сказати мені,
кий се рід має бути заба-
я. — поспитав я чемнень-

— „О!.. но!.. во!.. Се не
де гра в карти, але буде
Докінчено по 6 літ

„SVOBODA“

(LIBERTY)

The Ruthenian Weekly
published every Thursday at
184 Hudson St., New York, N. Y.Published by
Little Russian Nat'l Union of
America.Rev. P. Poniatyshyn,
Superintendent.324 Washington Ave.,
Elizabeth, N. J.Anth. Curkowskyj, editor.
184 Hudson Str., New York.K. Kirczow, manager.
184 Hudson Str., New York.

Terms: Two dollars a year.

Established 1893.

Advertising rates furnished on
application.Entered as second-class matter
December 21, 1906 at the Post
office at New York, N. Y. under
the Act of Congress of March 3,
1879.**„Свобода“**часопис для руского народа в
Америці і орган „Р. Н. Союза“,
виходить що тижня в четвер і
коштує:в Америці на 12 місяців... \$2.00
до стар. краю на 12 місяців \$2.00
в Америці на 6 місяців... \$1.00Оплачувати газету треба вса-
гда з гори.Гроші треба посылати в ре-
дакційним листі, або через
експресовий, або поштовий по-
неу order (моні order). Money
order, то є карточку, котру дста-
нете від почтара або агента на
експресовій офісі, пішліть нам,
бо без того ми не годні гроший
дістати.

Адрес:

„SVOBODA“

184 Hudson St., New York, N. Y.
Телефон 7074 Spring.Хто хоче, щоби его адрес змі-
нити мусить подати нам, крім
нового, також свій старий адрес.**Наше шкільництво.**В справі нашого шкіль-
ництва в Америці, хочу і я
докинути пару слів.І так наука в школі се
важна річ, бо чия школа,
того будучність. Щоби шко-
ла принесла хосен, потріб-
но добрих учителів. Не хо-
чу зовсім діткнути многих
дяків, котрі є добрими у-
чителями, однак ніхто не
заперечать мені, що є і та-
кі, які мимо праці досяга-
ють малі успіхи. Щоб се
му лиху хоть в часті зара-
дити, то гадаю добре роб-
лять ті священики що
менше досвідних дяків при-
учують, як вести науку в
школі.Увага священик най не
робить однаке ніколи при
дітях, тай най не виче над
то учителів своєю методою.Се доказана річ, що если
гарно розвиваєсь школа, то
парафія прибирає руський
вид, парафія така є шан-
ована від всіх, своїх і чу-
жих, вона є славою Русинів.
Коли взяти на увагу, що
люде переселяють ся з мі-
сця на місце, то яка ра-
дість священика і учителя
коли дістануть до парафії
дітей обучених.Все знайде священик час,
щоби піти до школи, ли-
шень треба хотіти. Кожен
священик що опікуєсь шко-
лою, буде поважаний біль-ше як той, що про школу
не дбає.Проте прийміть „Веч. От-
ці“ ті слова, не в гнів. Зна-
ю, що і не зовсім потрібна
моя увага, бо майже кож-
дай дбає за школу. Коли
жато за мало звертав на шко-
лу уваги, най деложить
всіх свд, щоб не остати по-
заду других.Кли священики будуть
наглядати над учителями,
годі учителі будуть старати
ся із всіх свд вести науку
так, щоби священик і пара-
фіяни були задоволеніДруга річ не менше ва-
жна, се школа взірцева. Та-
ких взірцевих шкіл може
бути кілька в Америці. Ве-
ру такий примір: взірцева
школа в Шамокін, Па. Пара-
фія не одна може висла-
ти на свій кошт учителя
свого на курс до такої шко-
ли. Найби сей курс тривав
лише пару тижнів, то ко-
ристь в него величезна.Учитель, що ніколи не
бачив дсброї, патріотичної
школи, чого там не нау-
чить ся.Візьмим що на курс з'їха-
ло ся 10 учителів, одні біль-
ше, другі менше практи-
чні; они під проводом у-
правителя школи можуть
мати конференції. Прото-
кол з тих конференцій може
бути розісланий всім свя-
щенникам і учителям, а з
него певно не одної пожа-
точної річі мігби кожний
научити ся. Крім сего ді-
ставби кожний учитель від-
повідне свідощтво від ко-
місії в тій цілі назначеної.
Найважнійша річ, що ма-
ють бачити як веде ся шко-
ла правдива. В нас багато
є партацтва.Та щоб наше шкільниц-
тво посунути оден крок на
перед, належалоби застано-
вити ся над тим, що є ве-
ликі плейзи, котрі не мають
учителів, або доїжджає учи-
тель до них раз, або 2 ра-
зи в тижня. Коли доїжджає
учитель, то ще пів біди,
хотай не багато ті діти мо-
жуть научити ся, а голо-
вна парохіяльна школа на
тім терпить. Що дієсь по
плейзах де нема руської
школи? Діти винародовлю-
ють ся, стають ся вже в
першім поколіно амери-
канцями. Священики по-
винні звернути бачну ува-
гу на такі плейзи і впли-
вати на родичів, щоб собі
приняли якого учителя ро-
зумієсь за низьку оплату
пр. \$10, 15, 20. Та хто бу-
де учати за такі гроші?
Коли учитель винайде со-
бі роботу, а з боку дістане
пару долларів за науку ді-
тей, то можливо, мати учи-
теля. Впрочім се річ чисто
людського характеру як
де можливо, то можливо, а
ні, то ні.Всеж таки в многих слу-
чаях дадоба ся завести шко-
лу, особливо де є більше
дітей, а декуди можнаби у-
держати навіть осібногo у-
чителя. А як роблять фар-
мери?Тим-то, щоби був зробле-
ний початок діла на раві
ще нескристалізованого, ви-
ваю всіх прихильників на-
шого шкільництва повідо-
мити мене, котрі плейзи по-пувають учителя і кілько
можлиби платити місячно.Друга річ така: прошу
дяк учителів зготувати сири-
воздане підписане місце-
вим священиком, який є
стан школи.Щ би улекшити роботу,
то подію пятагя, на котрі
прошу відповісти.1. коли з'організовані
школи?2. хто вів науку від поча-
тку аж до нині?3. кілько дітей псбирає
науку?4. в якім буданку відбува-
є ся наука і в якім часі,
кілько годин?5. чи є одна класа, чи бі-
льше, і кілько?6. чи уділяєсь наука анг-
лови?7. кілько дітей від з'ор-
ганізованих шкіл навчили
ся читати і писати (розу-
мієсь в прибіжженю)?8. увага (тут прошу пода-
ти свої уваги, якого небудь
рода дотичачі Вашої школи)По одержаню справозданя,
оголошу разом в часописі,абудемо мати перед очі
ма стан нашого шкільниц-
тва, розумієсь, не повний
бо дехто не читає „Свобо-
ди“, а дехто не скоче при-
слати.Я з гори зазначую, що
моя ціль буде досягнена, ко-
ли дістану справоздаве, а
дальша робота припадає ком-
петентним особам. Я гада-
ю, що Владика наш, який
опікуєсь церквами, не від-
каже ся від сего труду і
заопікуєсь і сестрами цер-
кви, себ-го школами. В я-
кий спосіб се стане ся, не
моя річ судити, можливо,
що визначить комісія для
справ нашого шкільництва.На конєць зроблю одну
увагу. Коли я пописав де-
що неумістного, то прошу
в „Свободі“ відозвати ся,
бо в дискусії може вийде
дещо путнього. Перо в ру-
ки і пишій. Тамчасом кін-
чу своє писане.

О. М. Данилович

Box 437.

Ambridge, Pa.

Немислима інтрига відкрита.

[Докінчене зі сторони 1-ої.]

означену суму, зложену нама 30 ма, бо після їх ви-
сказу навіть з чортом мусять злучити ся
против Ортинського. Я жадав 500 долларів рі-
чно в двох ратах, на се пристали обидва отці духовні
і назначено стрічу в ньюоркскім готелі Belmont на 8.
септембра 1908, бо день перед тим 7. септембра 1908
віддуть ся они з другими гр. кат. священиками в
Perth Amboy, N. J. у о. Г. Чопея і постарають ся о
вібране тої суми.Поручили і просили мене, щоби я повідомив о
тім Mr. Berk-a як і Dienes Marton a, бо згадані отці
духовні хотять вкрати мадарської американської газети
позискати ще і старокраєвий мадарський орган для
своїх цілей. Поручили мені також порозуміти ся з
Dienes Marton ом, дописователем Pesti Hirrap, скільки
буде коштувати одна сторона тижнево. Я і о тім пе-
респравляв, що Mr. Dienes готов признати і потвер-
дити.Коли я приїхав 7. Септембра 6. р. до Perth Am-
boy, о. Чопей сказав мені, щоби я запросив Mr.
Berk-a і Mr. Dienes-a не до готелю Belmont, але до
Cafe Boulevard на 8. Септ. на второк. і так стало ся.
Ми зійшли ся 8. Септембра вечер, де о. Чопей про-
сив насамперед Mr. Dienes-a, щоби він став до помочи
їх плянам. Свідками того були я, Mr. Kaintz, мена-
джер органу Amerika (добрий приятель Dienes-a). Mr.
Dienes признав се до відомости і відійшов.Коли я і о. Чопей засіли коло стола, надійшли
Mr. Berko, Kovacs Lajos, ньюоркський плебан, котрий
знає о тій справі, Mr. Lipot Molnar, мадарський тор-
говщак вином, і швагер о. Чопея (о. Шуба в No. 6
Hazleton, прим. ред.). Підчас вечері була також бе-
сіда о Ортинським. Перед вечерею я вручив о. Чопею
вготований мною контракт, який видів Mr. Berko і
приняв до відомости. По вечері Mr. Berko, о. Чопей
і Kovacs Lajos пертрактowali осібно більше як одну
годину, почім заявив о. Чопей, що Mr. Berko не хоче
мати нич спільного з тою справою. Я на то заявив,
що то мені дуже давно; на другий день в полудне
ми знов заповіли зустрічу в Cafe Boulevard, но о. Чопей
не прибув, і так я лиш листом міг просити о
гонорар від о. Чопея. На то я не дістав жадної від-
повіді, но мене обходила та справа на стілько, що
если се залагодить ся, то я дістану мою провізію і
від Mr. Berk-a. Хотай я не годив ся наперед ні з о.
Чопеєм ні з о. Янковичом, то они могли добре зна-
ти, що я даром не працював. Можу посвідчити ся
о. Янковичом, що они вибрали мене посередником в
тій справі, а так само і Mr. Dienes-ом, Kovacs Lajos м
і Geza Berk-ом. Щоби дсбити ся моєї належності,
віддаю сю справу до суду, а по розправі в суді пові-
домлю єпископа Ортинського як і в Угорщині титу-
лярного єпископа Agrada L. Vagady, радника при
міністерстві, єпископа єпископа Parvu, і беру на себе
відвічальність, якими средствами в Америці
гр. католики хотять позбутися єпископа
Ортинського реферуючи про него.Коли я то писав, дістав я від Mr. Berk-a пові-
домлене прибути до него. Я пішов, а Mr. Berko по-
казав мені лист від о. Чопея з дня 14/9, в котрім о.
Ник. Чопей навів лист мій до него, а на кінці пише
так: я мавби охоту вишукати в Нью Йорку лоєра,щоби заскаржити Кароля Палдія до суду о вимушене
гроший, но я того не зроблю а прошу вас Mr. Berko
дати Палдію \$25 і взяти від него ресіт, щоби Пал-
ді більше не непокоїв мене; ресіт прошу мені
заслати а я вам гроші зверну і т. д.

Николай Чопей в. р.

(Оригінал є в Mr. Berk-a а свідками листа є Mr.
Berko і Dienes Marton).

— I. — I.

Се все сказане вяснить лучше слідуючий лист.

Високоповажаний Пане Редактор!

Я приїхав днес до Wilkesbarre, щоби ту гань-
блячу клевету „ошуканця“ гідно відкинути. Жаль що
о. Чопей і о. Янкович в Нью Йорку, і так лиш пра-
вою дорогою я собі діставу сатисфакцію. Будьте ла-
скаві ті справи опублікувати а я могу служити вам
доказами.

З поважавем

Кароль Палді.

Аж тепер отворилась мошонка, котра перед тим
не хотіла отворитись ві на 25 долларів на підкуплене
Geza Berko і Marton Dienes a, бо о. Ник. Чопей за-
платив.В доказ того телеграфував Paldy так: „Вчешня
стаття неправдива, відкинуку і протестую протав єї
використаня. Paldy“.Розуміємо причину телеграми. Не туди дорога
до Буди (Будапешту). Ту Mr. Marton Dienes зміша-
ний як менаджер органу „America“, і то на підставі
листу до нас післаного, котрого зміст слідуючий:

„Mr. Paldy Karoly, New York.

Поважаний мій Пане!

Будьте ласкаві, дуже вас прошу, поїхати до
Perth Amboy, днес, де у о. Чопея буде більше гр.
кат. священиків, напевно буде там молодший о. Чопей.
Обговоріть, прошу, справу з ним, а з моєї сто-
рони охотно стою на его услуги в тій справі.

New York, 7/9 1908.

Добрый вірний ваш W. Warm.

(г. е. Dienes M. кореспондент Pesti Hirrap)

(Оригінал того листу я готов кожного часу пока-
зати на желане. Paldy K.)Коли дісталисьмо ті листи, булисьмо на реко-
лекціях в монастира Mt. Alvernia, Milvalle з другими
священиками, длатого та статя в попереднім часі
не була поміщена. В поведілок сего тижня отрима-
лисьмо від Нью-Йорського мадарського плебана Lajos
Kovatsca, сердечного приятеля о. Чопея, слідуючий
лист: „Любимий мій Кольман! Я довідав ся, що я-
кийсь панок іменем Paldy хоче помістити в твоїй
газеті компромітуючу статю. Мене не обходить ціла
та справа, но довідую ся, що Marton Dienes-a і газе-
ту „Pesti Hirrap“ хочуть замішати, прото перестері-
гаю Тебе і Твій орган, не дайте ся збавнити такому
чоловікови як Paldy котрий можливо і Тебе пізнійше
буде чернити. Dienes абсолютно не мішав ся ані не
мішає в гр. кат. справи, ані ніколи не писав ві про-
ві contra Ортинського, тож найліпше буде, як не бу-
деш мішати Dienes-a в ту справу, щобиьте дісно не
зробили собі з него ворога. Він має в Пешті щеї тепер ве-
ликі впливи, ти то добре знаєш, тож коли він случайно
стане ся ворогом Ортинського, то лиш шкодити буде міг
і то не лиш в „Pesti Hirrap“, але в більше газетах бу-
де міг настроювати против Ортинського. Будь ласкавий,
любий мій Кальман, его імя цілком опустити, бо то все
безвідставне циганство і він в найбільшим зачудо-
ванем довідав ся о тій пляговій справі, в котру Paldy
хотів его замішати лиш про те, аби при спосібности
міг видурити 1 або 2 доль. і т. д.

New-York, 19/9 1908.

Твій любячий брат в Христі

Lajos.

З того всього слідує, що той о. Ник. Чопей і
Мих. Янкович, найголовнійші подвижники в нашім
против єпископа Ортинського тогди, коли вже їх ста-
раня і нагінка розбились о честь честного редактора
Geza D. Berka (хоч жид ирам. ред.) і до того їх ді-
явольського учинку „бизнесу“ Юди не дав ся вта-
нути навіть такий Marton Dienes, що в старім краю
ще в часі незаконного правительства провинив ся
був підкупленем краєвого посла, не хотіли вже за-
платити нич Paldy-ови за посередництво і о. Чопей
поручив Berko-ви Geza, котрий для кожного добро-
душний, виплатити \$25 Paldy-ови, і можливо що Paldy
був задоволений теми \$25 в той час, як їх дістав,
бо заслав опісля відкидаючий телеграм, однак справа
не може скінчити ся на тім. Або писав правду Paldy
а тогди має право відібрати винагороду за свою ста-
тю або ні, а тогди обовязком є. о. Чопея і о. Янко-
вича вяснити ту справу, а дотично документів, о
котрих говорить Paldy, що суть в посіданю Mr. Ber-
ka і в него самого як оригінальні письма, заявити, що
они їх ніколи не писали. Треба отже раз покінчити
з справою Ортинського, щоби ми виділи і переконали
ся, скільки правда в тій поголоді, що кривняки Фір-
цака лиш на то хотіли-б звабити крижовацького (хор-

вацького) єпископа Юлія Дрогбецького в палати єпископській і на Угоїшані до Америки, щоб він став єпископом в їх руках, в руках тих, що Годобая ямололи, а темер против Ортинського готові і з чортом залучити ся або щоб через тих священників той старокравий порядний єпископ на стійко був відскредитований, щоб ніколи не міг бути єпископом в мункачівській дієцезії ані в першій ані в другій случаю.

Мункачівський єпископський престол і американський гр. кат. єпископський престол після гадки декотрих не для того установив Господь Бог, щоби благодать Духа святаго покладала єпископів, но лиш єдино для того, щоби на них зівіла кривавий Фірцака або хоть деякий швагер, бож се трохи за простацки і мерзья гра удавати перед Рамом доброго до смерті катлика, а перед народом представляти Рам як найбільшого ворога угорського гр. кат. народа. І власне в Америці кривавий Фірцака так бавлять ся. Найдє ся межі ними то загорілий панславист демагог на панславистичних мітингах (словацких — прим. ред.) то вирікає ся Раму, а перед делегатом апостольським непоборимий вірник Раму, тільки не найдє ся правдивий католик і мадарський патріот.

Того нема і ніколи в Америці не було!

Правда в Пешті гордять ся, що суть мадарськими священниками, а ту сторонять від мадарських парохій як від диявола так, що межі ними не можна найти священника для мадарської парохії. В Америці не можна найти межі ними мадара, а що більше, між ними одна часть і на то готова, щоб відречи ся офіційною присягою вірності мадарській країні, від котрої в краю просять і жebraє тепер ніби як мадарський горожанин помочи против єпископа Ортинського, котрий впрочім не вимагає від них ніч більше лиш мужеского і правдивого, неогоїстачного священничого серця для тої гр. кат. св. віри, котрій підняли ся служити. — Зобачимо!

Чи тоті кривавий Фірцака, що тут в Америці залучились в однім, в старім краю на 5 ліг засудженім кримінальником і з Mort-om Diepes om, на стільки єсть сильні, щоби при помочи унгарського ексцеленції пвагра могли ту свавільно все ділати під плащиком христ. кат. св. віри, чи ні?

Бєла так Рим як і Будапешт увірить їм, тоді на часі серьезно призадуматись, чи варта одному безкорисно себе жертвуючому кат. священникови посвятити своє жите для Бога, кат. віри, своєї вітчизни, і повістати на дальше мадарським священником і римо кат. священником, або чи не ліпше і славнійше вавне бути робітником, поганячом, майнером, котрий коли говорить, не є змушений голосити такі слова і науки, котрі він уважав до тепер за святі і божі, але рівночасно святотатцкими ногами доптати настоятелів, коли ходять о кривавий одного єпископа!

Тепер отже час, щоба так в Римі, як і в Будапешті тій справі зробили конець.

Коли вже ніхто не має смілости ту справу до кінця провадити, тоді осміляємо ся ми, що дотепер менше вартими уважали наше жите і наші інтереси, коли ходять о христ. кат. віру або нашу вітчизну.

Той Рам, що не уступив ані Генрикови VIII і виступав против кровавої влади Гогенштауфів, не може і в тій хамелеонській справі бути иншим, як лиш правдивим наслідником того І. Христа, що не лиш видів голову св. Йоана Крестителя покотившю ся за правду, але і сам на дереві крестнім віддав жите своє за правду.

Послідна отже борба зачалась, і ми вийдемо з тої борби або мертві, або в прапором побіди будем ливувати над руїнами тої моральної гнилі, до котрої загнало угорський гр. кат. народ менаджерство тих, що ту в Америці з руского славного народу Ракочія зробили ненависних підданих угорської країни, і то під плащем гр. кат. св. віри, а котрий то нарід украшений і волочений є славними іменами Василя Поповича і Теодора Корятювача."

Марево європейської війни.

Малесеньке князівство Болгарія дала причину, що можливо ціла Європа кине ся на себе з оружжєм в руці. А се стало ся так: На підставі трактату берлінського Болгарія дістала свого князя, який однак мав бути васалом султана і мав платити йому річну данину. В наслідок однак слабости Туреччини сего віколи не придержувало ся і князь болгарський поступав в дійсности як зовсім незалежний пануючий. Оводі однак, коли турецький везир давав

приняте для чужоземних дипломатів, не запросив туди представителя Болгарії. Ся упінула ся за сим, однак дістала від Туреччини відповідь, що Болгарія є князівство зависиме від Туреччини, отже не має права до тих відношень, які належать ся лиш самостійним володарям. В наслідок сего посол болгарський виїхав в Константинополя. До сього прилучала ся ще друга справа. Туреччина вибудувала за свої гроші желізницю через Болгарію до Константинополя. Недавно вибухнув на тій желізничі генеральний страйк в наслідок чо-

го Болгарія обзидала єї своїм війском. По скінченню страйку однак, на всякі домагання Туреччини звернути єї назад зважану же лізницю, відповідала відмовно. Відношини напружили ся єще більше, коли то князь Фердинанд оголосив себе в місті Тирново незалежним царем Болгарів. Туреччина звернула ся до держав в рішучим протестом, жадаючи від них, щоб сі привернули назад загаврантований берлінський договором стан річий. Австрія користаючи з загального замішання проголосила знов прилучене до своєї держави Босні і Герцеговіни, які то краї на підставі берлінського договору мала лиш взяти в тимчасову окупацію в цілі привернення там ладу і порядку. На тім договорі Австрія зобов'язала ся, що без відома і позволення держав віколи не прилучить сих країв до своєї держави. Поступок рабівничої політики Австрії погіршив і так уже напружені відношини на Балкані. Туреччина опять запротестувала і рішучо стала домагати ся скликання нового конгресу. Проти прилучення Босні і Герцеговіни до Австрії запротестувала також і Сербія, однак Австрія єї протесту не прийняла і взагалі заявила що на ніякий конгрес не згодить ся і забраних країв не віддасть. В Сербії се викликало страшне обурення і народ пре цілою силою до війни. Рівнож і мала Чорногора заявила, що до останньої краплі крови буде бороти ся проти Австрії. Наслідник престоло сербський виголосив оводі публично огнисту промову звизваючи весь народ до війни з Австрією. Австрія відповіла не се мобілізацією своєї армії. Рівнож Англія вислала на турецькі води свою флоту, Італія рівнож змобілізувала свою флоту а за нею пішла Росія. Після послідних телеграмів і Німеччина прийшла до висновку, що належить додержати умови, отжеж вона станула також поруч з Англією, Росією, Францією і Італією, які стремлять до того, щоб привернути на Балкані давнійший стан річий. Коли відношини не змінять ся, то Австрії не подішуть ся ніч иншого, як цофнути свою прокламацію прилучуючу Босню і Герцеговіну або зірвати з цілою Європою. Що з тих двох річий наступить, не знати; — на всякий однак спосіб розвязка наступить дуже скоро і як задивлюють ся в Франції, може лиш наступити з оружжєм в руці... А відвічальність за се впаде тільки на Франц Йосифа, на якого сиву голову — після висказу англійських лондонських часописей — послідний вченок паде чорною, ганьблячою плямою.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ
„Р. Н. СОЮЗА“.

Новинки.

КАЛЕНДАР.

Жовтень.

15	Ч.	Віспріяна св.ч. Юст.
16	П.	Діонізія арх. Елєоп.
17	С.	Єротея св.ч. Верон
18	П.	18. Харитини мч.
19	П.	† Томи апост.
20	В.	Сергія і Вахти мч.
21	С.	Пелатії і Тасії

— Дня 11-го с. м. зааранжували ньюйорські кацапи в купі з царославними „віче“, яке мало відбутися під ч. 28 св.я А, в Progress Hall. На вічу мало обговорити ся потребу нового царокнутославного вертепу на долинні міста Нью Йорк. Віче далше мало відбутися в справі не москалів, але галицьких-Українців, котрих однак на галю не пускали! Мали радити в нашій справі і для нашого „добра“, але без нас! Щось дурнийшого і більше безличного хіба годі уявити собі. Московські батюшки так вірили в се, що їх справа є чиста та що мають за собою загальний народ, що аж поставили під галю цілу компанію поліції і детективів, правдоподібно також може і для маркантійшого замаркована, що царославна віра без помочи поліцейських не годна існувати. Перед галю, на улиці ждало до 1000 Русинів, які були вельми цікаві довідатися від всяких Хотовицьких розумних аргументів про стійність їх віри, однак сі, видко не жуучи ся на силах та знаючи, що їх аргументи і докази і торби січки не вартують та нікого не годні переконати, воліли влізти за поліцейські ковніри, та ужити одного аргументу, яким послугують ся царокнутославні чорносотенці, то є палки, нагайки і кнута. Але і в середині, де були самі „избранные“ також щось не дуже їм поталанило, бо за криками і галасом ніхто не годин був говорити, так що наконєць і сама поліція побачила ся зневолю розігнати чорносотенців на чотири сторони св.ята. Вийшли патлаті матадори, та знова під охороною поліції, супроводжені котячою музикою і окликами: ганьба поцимчикували з поспусканими носами „домой“... О честь вам кацапські...

Богдан Мельник.

— Українське віче в Брукліні під числом 66 North 7 Str. відбуде ся в суботу, дня 17-го с. м. заходом тов. Гайдамаки. На порядку деннім справа засуду Мировлава Січинського.

— В Stapleton, S. I. основало ся дня 11. окт. нове братство Р. Н. Союзу, св. Михайла в присутності о. Н. Підгорецького, за старанем п. Якова Дяка. Вписало ся на І. мітингу 20 членів, і до І. листопада буде прийматися ся без вступного і до братства і до Р. Н. Союзу. Вибрано слідуючий уряд: Я. Дяк предс., О. Вонсович заст., Вас. Лазар секр., В. Яричевський заст., М. Каралюк кас., Н. Білак заст., А. Лазор і Д. Драгунчук кострольори, І. Геба, О. Кузянський надз. хорих, І. Яремшин дверник.

— Товариство співачко-драматичне „Українська Муза“ в Джерси Сити дає „до відомості всім очим і щирим Русинам-Українцям, як мужчнам так і жінкам в місті Jersey City, N. J., що приймає в члені дружини на кожній пробі, а то, в середу і п'ятницю. Хрунів безумовно не приймає ся. Товариство має на цілі плекати українського духа через даване концертів і вистав драматичних і в сей спосіб боронити свій нарід від винародовлення.

Тому кличемо до Вас, Товариші і Товаришки: приходіть і записуйтесь до того Товариства, а пісню і штуржок покажем, що ми живем і любим свою мову, свій народ.

За уряд: А. Гела управитель, М. Келічава предс., Т. Яворський касієр, Т. Пацала секр.

— На львівському університеті іменував міністер просвіти нашого найздібнийшого географа д-ра Стефана Рудницького приватним доцентом з української викладовою мовою.

— Кровавий день у Львові. На день 14-го вересня з'організувала львівська соціальна-демократична масова демонстрація, в якій взяло участь поверх 10.000 людей, щоб підперти домагане поступових партій в справі заведення рівного, тайного і безпосереднього голосування до галицького союму. По зложенню справоздання поклали: Дашинським і Вітиком, які ходили в делегації до маршалка союму і до поступових клубів, двинути ся похід під касу хорих де їх привітала поліція в крайню варварський спосіб. З добутими шаблями кинули ся толіціанти на безборонний нарід, рубуючи куди попало та не щадячи нікого. Поранених в більшій частині в плечі числять загально 24. Між ними є 74-літній старець та чимало жінок і дітяк. Про сю справу напишемо обширніше в слідуючій числі.

— Почаївська „прогулька“ і цебрики. Наші галицькі кацапи урядили недавно богомільну прогульку до Почаєва! Ну, і хлопці потягли ся. Але тут показала ся одна вельми характеристична і цікава річ: ото на всіх постоях сеї прогульки велено єї членам, поважним людям, старим господарям і господиням, істи — по 7 до 8 разом — з старих, нечистих цебриків! Члени прогульки досі не можуть отямити ся з обурення!.. Прогульку вели кацапські „юноші“, а вели так гарно, що один з них в лице дістав. Прогульку „гостила“ Росія, та може собі погратулювати: ще кілька таких прогульок, а селяни будуть з обридженем згадувати Росію.

— Минувшого тижня обходив Пітсбург, Па., 150-літню річницю свого основання.

— Теодор Рузвельт мол. (син президента) надів на себе робітничу одіж і розпочав роботу в фабриці килимів в Нью Йорку.

— Як доносять з Гамбурга, то го с. м. збили ся кораблі „Преторія“ з Гамбурської лінії з кораблем „Ніппонія“, який їхав у Швецію. Парохід „Ніппонія“ затонув а разом з ним капітан корабля і 13 людей. Катастрофа наступила наслідком незвичайно густої мряки.

— Від часу війни російсько-японської, цілий світ звернув увагу на сю до сего часу незнану державу. Японія використовуючи заінтересованія їх, лагодить на рік 1912 всесвітню виставу і сподіває ся, на той час великого числа звиджуючих.

— Що таке Сибір? Відповідь на се питанє можна знайти в збірнику „Сибір“, що отє свіжо вийшов. В збірнику взяли участь такі знавці Сибіру, як Т. Потанин, професори Боголепов, Клеменц, Кавфман, Серошевський, що пробув на засланні в Сибірі 30 років, та инші. „Російська державність — пише Вацлав Серошевський — зробила в Сибіру величезну „карательно-исправительную“ справу, на яку пішли мільони грошей, ріки сльоз та море крови. Якби зібрати до купи весь стогін, викліпаний сею спробою, то він би перекирав годин бурі на океані“. Сю спробу роблено сотки років. У сибірські тюрми садовили людий „ради в'ящій казни“ та „сугубой смерті“. Сибірська тайга, ліси, тюрми бачили такі страхоти, такі страждання, яких не зазнала жодна країна. Самих смертних кар там уживало ся кілька сортів. Злодії і розбійники били батогами, а тоді вшали. Така сама кара була паліям. Жінок, які вбивали своїх чоловіків, живих закопувано в землю. Відступників від віри та єретиків палено на огні. Державних злочинців четвертовано, колесовано, на кіл настромлювано та голови їм відрубано на пості. Фальшиві

никам відрубувано обидві ноги й ліву руку. Катювання були всілякі: на „дибі“ трясль, розпеченими кліщами рвали тіло, язик й вуха відрізували, ніздрі виривали, окропом обливали — то що. В сибірських тюрмах сиділи найзачніший злочинці і тим то там така люта була їм кара. Злочинці садовили в „яму“. Копали ту яму, обкладали її боки деревом, зверху закладали товстими колодами і малісіньке віконечко тільки зоставляли. У те віконечко кидали в'язням їжу. Таке розказували Серошевському старі Якути.

— Собака революція. До яких недотепностей доходить російська поліція в тровленню за революціонерами, свідчить гумористичний процес о „собачу революцію“, який відбуваєть ся тепер в Пскові (Росія). Після донесення місцевої преси справа представляєть ся ось так:

Коло школи агрономії (управи землі) в Пскові блукало ся кількох бездомних псів, яких ученики кормили останками своєї поживи, головно куснями хліба. Таким милосерним опікуном псів був нікий ученик Рекет. Раз зауважав він, що хтось забрав хліб призначений для собак. Тим обурений положив він на місце, де звичайно кормлено псів, картонку з написом: „Сей хто забрав псам хліб, заслугує на смерть“. Ся картонка дала місцевим органам безпечества причину до розпочаття процесу о собачу революцію, а ученика Рекета держано в тюрмі аж до часу, доки не відкрити „свідків“ цілого „товариства“, яке займало ся кормленем псів. — Тепер одже розбирає ся „справу“ суд в Пскові.

Розказують, що в 80-их рр. минулого століття подібний процес мав місце в однім місті полудневої Росії. Гимназіальні ученики зловили щура і зробили над ним формальну екаекцію, себто щура повісили і прибили на шпібениці таку напись: „Страчений за підземну діяльність“. Ся напись була притокою, що державні власті завітрили в гімназії революцію і розпочав ся процес. На розправі однак переконано судів, що зміст напись свідчить як раз добре, про „благодатьовість“ учеників, бож вони повісили щура за підпольну, революційну роботу; ну, і учеників пустили на волю.

— Великий страйк на желізничій лінії Canadian Pacific скінчив ся. Заряд желізничі обіцяв прийняти до праці усіх юністів але застеріг собі, що задержить також і тих скебів, які покажуть ся добрими робітниками. На се, щоб усіх скебів видати з праці, аж сего домагали ся юністи, заряд желізничі не хотів пристати, позаяк багато з них спроваджено аж з Європи і в разі виділення ждала б їх країна пужда. Взагалі страйк сей юністи програли.

NEW ALEXANDRIA, PA., бр. св. П. і П. від. 82. подає до загальної відомості, що 18-го жовтня с. р. відбуде ся мітинг з слідуючим порядком:

- 1) Поясненє в справі розмету.
- 2) Видаленє членів ділаючих на шкоду „Союзу“.
- 3) Наложенє кар:
 - а) за неявленє ся один раз на мітинг з причини легковаженя 50 цят.
 - б) за неявленє ся дворазове \$1.
 - в) за неявленє ся триразове на ступає виключенє з братства.

Алекс. Кріль, предс.
Стефан Якімець, секр.,
Франк Огрин кас.

162

Золота годинка і ланцюшон задармо! Американський вигарок я позолоченою або нікельованою поверхнею. Ізвартує ся, що він тримає добрий час і р'євляє 10-доларовий годинчик. За дармо кому небуде хто спровадить 24 каваляції золотарських виробів 10 центових. Пршшльть свій адрес, а ми вшлемо сі золотарські річи: коли спровадите пршшльть \$2.40 аж спровади каваляції а ми вшлемо сі годинку і ланцюшон. CROWN JEWELRY CO. Dept. K. 1324 Bosworth Ave., Chicago, Ill.

СПРАВИ „СОЮЗА“.

Покровитель і почетний член
Р. Н. Союзу.

**Іх Пресвященство Стефан Со-
тер Ортинський, перший русь-
кий єпископ в Америці.**

**Головний Уряд „Р. Н. С.“ на
роки 1908—1910.**

Духовний управитель:
о. Михайло Балаг,
712 Carson Str. S. S. Pittsburg,
Pa.

Председатель:
Дмитро Капітула,
McAdoo, Pa.

Місто-председателька:
Марія Черемшак,
Trenton, N. J.

Місто-председатель:
Федор Гут. Кульчицький
Pittsburg, Pa.

Касієр:
Алексій Шарпшонь,
524 Pine & Franklin St., Sha-
mokin, Pa.

Секретар фінансовий:
Семен Ядловський,
Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар рекордовий:
Теодозий Лабовський,
Box 76, Jersey City, N. J.

Радні:
Михайло Беля, Holyoke, Mass.
Петро Ярема, New York, N. Y.
Іван Глова, Shamokin, Pa.
Андрей Стефанович, Pittsburg, Pa.
Алексій Горбаль, Ansonia, Conn.
Михайло Черін, Cleveland, O.

Контрольна Комісія:
о. Д. Добротвор, 25 Chesnut Str.
Yonkers, N. Y.

Василь Гришко, Scranton, Pa.
Михайло Бабій, Chicago, Ill.

Директор друкарні:
о. П. Понятишин, 324 Washing-
ton Ave., Elizabeth, N. J.

Редактор:
Ант. Цурковський, 184 Hudson
Str., New York, N. Y.

Менеджер друкарні:
К. Кірчів, 184 Hudson Str.,
New York, N. Y.

Головний організатор:
Андрей Гела,
Box 76, Jersey City, N. J.

Вступайте до Союзу!

„Союз“ — однією русь-
ко народна організація в
Америці.

Приймає членів від 1
року до 40 літ жити.
Вступне після літ.
СОЮЗ ПЛАТИТЬ:

В разі смерті члена кляси „А“
(ціле помертне) \$1000.00.

В разі смерті члена кляси „Б“
половину помертне \$500.00

Помертне за жінку або мужа
члена кляси „А“ 400.00 дол.

Помертне за жінку або мужа
члена кляси „Б“ 200.00 дол.

Помертне за діти від 15.00
до \$300.00.

В разі утрати: а) обох очей
міг або рук \$1000.00.

б) одної руки, ноги або ова
\$500.00.

Сам отець родини в шпиталі
божевільних, Союз платить що
року родні \$150.00.

Хто хоче вступити до
Союзу, бусить вписатись
також до братства, яке на-
лежить до Союзу.

Важне

для П. П. Секретарів
Р. Н. Союзу.

Повідомяю раз на все,
що всі гроші належачі до
класи Р. Н. Союзу, починає
ся так: на money-order-ах
або чеках виписує ся ім'я
Alex Sharshon, Shamokin,
Pa. Дальше так записаний
money-order або чек не по-
силає ся до Голов. Касієра,
але враз з вказаним до
Голов. Секретаря. Головний
секретар опісля відсилає їх
до Голов. Касієра.

С. Ядловський,
Голов. Секретар.

Ч. 656. КВІТ \$100.00
на сто доларів, котрі Юрій Ру-
сеняк отримав яко надзвичайну
запомугу для себе по причині
нев. слабости з Головної Каси
Руского Нар. Союзу в Америці.
Brownsville, Pa. 5 Октября 1908.

Юрій Русеняк,

Сьвідки:

Іван Чупра,
Михайл Бенчай.

Від місцевого Уряду Руского
Народного Союзу в Америці. Від-
діл (число) 6.

Іван Петриско преде.,
Михайло Бенца секр.

Рух

відділах Р. Н. Союзу.

PRICEBURG, PA., бр. сьв.

Гас. Вел. від. 19, подає до відо-
мости, що в місяцях вересня,
жовтня і падолисті буде при-
мати ся до бр. за половину всту-
пного. Мітинги відбувають ся в
першу неділю по 15-ім в руській
школі в Олифант, Па.

Ст. Сисак секр.

BUFFALO, N. Y. бр. сьв. Ів.
Хрест. від. 15 подає до відо-
мости, що буде приймати нових
членів в падолисті від 18—25
літ без вступного, а від 25—35
літ за половину вступного. Усіх
братів Русинів просить ся всту-
пати до братства і прийти на
наш мітинг, який відбуде ся в
суботу по дев'ятім.

П. Лещишин.

К. Федак.

С. Воробель.

TAYLOR, PA. бр. сьв. о. Ник.
від. 92 подає до відо-
мости, що мітинги відбувають ся в третю
неділю по першим в гали John
Chim. Неявивший ся на мітин-
гу член платить 50 цнт., а уряд-
ник \$1.00 кари. Слідуючий мі-
тинг 18-го с. м.

Андр. Грім, секр.

LANCASTER, N. Y. бр. сьв.
Вас. Вел. від. 87, подає до відо-
мости всім членам, що на мітин-
гу дня 18-го жовтня будуть пе-
речитані ново-уложені статуті.
Неявивший ся член заплатити
50 цнт. а урядник 1.00 дол. кари

С. Максимик пр.

С. Кінь секр.

PORT JERWIS, N. Y. бр. сьв.
Арх. Мих. від. 198 подає до ві-
домости, що мітинг відбуде ся
18-го с. м. о 7-ій год. вечером в
гали під рим. катол. костелом
Пр. Дів. М. ч. 50 на Wall ул.
Член неявивший ся заплатити
50 цнт. кари.

Мих. Косоніга.

ALLENTOWN, PA. бр. сьв.
Мих. від. 147 подає до відо-
мости, що від тепер місячні мітинги бу-
дуть відбувати ся в руській цер-
ковній гали.

Ст. Паланиця секр.

PITTSBURG, PA. бр. сьв. Ів.
Хрест. від. 96 подає до відо-
мости так місцевим як і позаміс-
цевим членам, що на мітинг 25
жовтня с. р. кожний мусить ся
явити, позаяк се є річний мітинг
і буде вибір нового уряду. Нея-
вивший ся член заплатити 50
цнт., а урядник 1 дол. кари.

Ів. Пастирчак пр.

П. Лепак кас.

П. Стефанович секр.

ST LOUIS, MO. Тов. Ім. Богд.
Хмельн. відд. 179 подає до відо-
мости, що піврічний мітинг від-
буде ся в неділю, дня 18 с. м.
точно о 4 год. по пол. в церков-
ній гали на Dolman і Niskoгу.
Неявивши ся підлягають карі.

М. Петровський преде.,
В. Колодій секр.

BROWNSVILLE, PA. бр. сьв.
П. і П. від. 6 подає до загаль-
ної відо-
мости, що 25-го с. м. від-
буде ся мітинг. Кожний має
явити ся і вирівнати свій довг,
бо в протиліжній разі зістане ви-
ключений з братства Р. Н. Союзу.

Н. Петришко, преде.

NORTHAMPTON, PA. бр. У-
спен. Пр. Бог. від. 33. повідо-
ляє своїх членів, що річний мі-
тинг відбуде ся 25-го жовтня с.
р. Неявивший ся член або уряд-
ник заплатити \$1.00 кари. Панів
контрольорів просить ся прибу-
ти 17-го с. м. до галі і сконтро-
лювати книги.

Г. Онущак пр.,
М. Чепеляк кас.,
Т. Кокоцкий секр.

ДРІВНІ ОГОЛОШЕННЯ

як пошукування знакомих, оголо-
шення балів, представлень, ско-
дні і т. п. друкує в „Свободі“
по ціні одного цента від слова
за оден раз. Гроші треба приси-
лати наперед.

ГО! ГО! ГО!

Третій Величезний Бал

устроє Тов. Молодецький Клуб
Поступовий в Джерси Сити, Нью
Дж. дня 2-го Новембра, день
перед виборами в Lafayette Hall,
381 Whitone Str.

Буфет у власнім заряді.

Пиво з перворядного бровару.

Музика першої класи.

В перервах відспівав Джерси
Ситський хор під диригентурою
п. А. Гелі кілька хороших русь-
ких пісень.

Початок о год. 7-ій вечером,
балъ протягне ся до 5-ої години
рано.

Вступ на вечерок і балъ 25 ц.

На сей балъ сердечно запра-
шаємо всіх честних Русинів і
Русинок так з Джерси Сити як
Нью Йорку і околиці.

Балевий Комітет.

Брати кару Pacific Ave і ви-
сїєти на Johnson Ave, там пару
кроків на ліво Lafayette Hall,
в котрій то гали наш Балъ від-
буде ся.

ВЕЛИКИЙ БАЛЪ

устроє Вр. сьв. Івана Кр., від.
121 в Trenton, N. J. в середу,
25 листопада 1908 в Анчака г-
ли на S. Broad Str. Початок о
години 7 вечером. Вступ відосо-
би 25 цнт. Добра музика і сві-
жі напитки. За добру забаву ру-
чить Комітет Балевий. На сей
Балъ запрошує ся всіх охочих
Русинів.

Стефан Врабель пред.,

Іван Паславский секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

Сам запрашаємо всіх чесних
людей з Філядельфії і поблизь-
ких околиць на Балъ, котрий
устроє Товариство „Любов“ 45
від. Р. Н. Союзу в суботу 24
октября в Academy Hall, 523 S.
4-th Str. Початок о 7-ій вечер.
Напитки і закуски найдобірній-
ші. Музика перворядна. О чи-
сленну участь просить Комітет

Ів. Кречковский, пред.,

С. Демків, кас.,

Н. Гром, секр.

ВЕЛИКИЙ БАЛЪ

устроє бр. сьв. Івана Крести-
теля відд. 15. дня 2-го листопа-
да с. р. під ч. 434 Amherst Str.
Buffalo, N. Y. Вступ від особи
35 і 25 цнт. За добру забаву ру-
чить

КОМІТЕТ.

ДЯКО-УЧИТЕЛЬ

Русин-Українець, знающий „ноти“
уміє учить діти, з кваліфікацій-
ними сьвідцтвами глядає по-
сади.

Т. F. Wisniura

Front Ave. Spotkane, Wash.

ДРУКАРНЯ НА ПРОДАЖ.

праса друкарська і русько-укра-
їнське письмо (12 і 8 пойнтове),
англійський го понт. Черенки
рівнож з малярськими і словаць-
кими акцентами. Інформацій у-
діляє:

М. N. Puchowski,

1004 Meade Ave.,

SCRANTON, PA.

ЧИТАЙТЕ ГАЗЕТУ

„СВОБОДУ“!

Дещо із моїх вражінъ

в Філядельфії, Па.

(Докінчене з 3-ої сторони.)

се забава, що аж ой, йой!
— Гм? Що ж би знова була
се за забава, при котрій
булоб аж ой йй... Старого
воробця на полову не аду-
риш.

— Ну, як? Поспитав пеле-
хатий ангеличок, закурив-
ши без жадних шкрупулів
папіроску.

Ф і-і! а се знова що за
історія? Ще мені тут того
бракувало!...

Ноги на плечі, і драла з
відсіля голубчику, бо тут
чимсь невеселим пахне...
подумав я знова тим біль-
ше еще, що пелехате ве-
нецьке якесь djaboli вер-
тить ся чомусь на кріслі,
неначеб його на розжаре-
них вуглях посадив.

Отер я піт з чуба.

Не оглядаючи ся ноги на
плечі і почав я з цілої си-
ли втікати, опісля почав у
якусь безодню летіти, па-
дати, розпучливо руками і
ногами вимахувати, і... о-
творив очі.

Я лежав на ліжку, з
мій Голіоцький товариш бу-
див мене, щоб вставати, бо
час вже на збори...

Отже був то сон.

Що за бісівський сон! по-
думав я собі клапаючи з
переляку зубами... Бог по-
карав із подібними снами!
Розумієть ся, що такі
сни нікому мабуть не на-
правилиб гумору, тим біль-
ше еще підчас конвенції
„Р. Н. Союзу.“

Тому на пару день
ходив я потикаючи ся по
Філядельфії неначе мошків
кінь. Аж нарешті п. п.
Старшина „Р. Н. Союзу“
забрали мене з собою, тай
вивезли на найвищу вежу у
Філядельфії, щоб, як каза-
лось там америчького Фран-
кліна, чи як там, а котро-
го горді Філядельфійці по-
ставили на самому вершку.

Господи! Була ж то ізда
„елівейтрон“ у гору й го-
ру, так, що почав я уже
побожуватись, щоб мимохід
не внтолочити лбом яко-
му св'ятому у небі вікна.

Алеж то височінь! Бувай
здоров тут-земний сьвітє,
най на землі дудки жи-
вуть а не я, коли уже тут
діставсь... подумав я собі
у душі, як вивезли нас на
самісенький вершок.

— Високо, ге?

„А може маєш охоту
джомпнути з відсіля у діл?
Поспитав мене провідник,
котрий вивіз нас на сю ви-
сочезну вежу.

А джомпалоб матерє тво-
ій! поганине якийсь, пога-
дав я на подібну пропози-
цію Філядельфійчика.

Ще мені чого бракувало!
Думаєш, поганине якийсь,
що дурний скакати, а о-
після в мішку хіба везти
кости домів? Шкіра ще в
воздуші тріснулаб. Та щоб
мені потом жінка сказала?

Нарешті звезли нас на
діл, звідки поїкалисьмо я-
кимсь попихайлом до слав-
ногофілядельфійського „пар-
ку“, де в мувею, біля ста-
рих, індійських якихсь
цимбалів, воскового Джапа-

на, котрий підбивши собі
танцював як его мати арс-
дила свій улюблений та-
нець „гучі гучі“. помежи
образами зауважав я твір
якогось „Jewi“ представля-
ючий, налісеньку жидів
ську красуню...

На останку, по над ма-
леньким полічком, у „пар-
ку“ три, чи чотири живісь
кислородок..., котрі грі-
лись до сонця на траві...

Що правда, то не тільки
славна Старшина „Р. Н.
Союзу“, але й провідник,
котрий опроважував нас
по городі, запевняли мене,
що се не були жадні ру-
сальки, але от, звичайні со-
бі філядельфійські Miss-ес
котрі не маючи нічо більше
до діла, приїжджають до
парку ловити латвовірних
молодців.

Михайло Беля.

Просьба.

Від о. Лавришина одержа-
лисьмо отсею просьбу, яку
поміщаємо без ніяких змін.

Всечестнійший Отцы Дух.
и все братья Русины!

Осмѣляюся удатися до
всѣхъ Васъ съ просьбою,
въ интересѣ одного нашего
брата Русина, который на
смерть осужденный судомъ
въ New Brunswick, N. J. в
тутъ въ Trenton, N. J. въ
штатной вѣзницѣ — въ по-
слѣднемъ тыждни сего мѣ-
сяця має житємъ заплатити
за свою провину.

Имя его: Павелъ Германъ
родомъ изъ Ростокъ повѣта
Добромилъ — Галичина —
26 лѣтний, 2 лѣта есть ту
въ Америкѣ має жену и
одну малу дѣтинку.

Концемъ мѣсяця Юнія,
въ домѣ швагра осужден-
ного были крестины, где
присутные по стародавню-
му обычаю забавляли са
еще и другій день. Прий-
шовъ тамъ и Николай Мел-
никъ съ своимъ бурдинге-
рами, и чепилса до Павла
Германа что сей не давъ Ни-
колаю Мелникъ на смерть
побити его доньку, и хо-
пиль Николай Мелникъ
Павла Германа при две
рохъ яко той хотѣвъ утѣ-
кати и вачавъ одновъ ру-
ковъ душити его за горло
а друговъ пастукомъ бивъ
голову и тварь — а двома
бурдингере Мелниковъ при-
тели его до стѣны. Коли
Павелъ Германъ уже ни
кричати о помочъ ни ды-
хати могъ, боячися о свое
жите лѣвою рукою посягъ
до кешенѣ и отвореный
ножикъ вынялъ и съ нимъ
хотѣлъ боронити себе — то
махнулъ малымъ ножикомъ
такъ несчастливо, что про-
билъ череву Николаю Мел-
никъ. Посемъ полиція за-
брала Павла Германа до
вѣзницѣ, а Николая Мел-
ника одвезли до дому а по
2 дни взяли до шпиталю
где на 8 ый день операцію
зробили, по которой онъ на
другій день умеръ.

Павла Германа судили
15-го Сентября, но понеже
онъ грошей немалъ и ни
кто о немъ нестарался, то
и не поїднать собі адво-
ката только кортъ назна-

чавъ ему адвоката, который
такъ недобало проводивъ
цѣлу справу, что ани сьвѣд-
ковъ всѣхъ невислухали и
только словенского тлума-
ча дали до розправы. ко-
торого ни судимой ни
свѣдки не могли разумѣти,
и такъ сталося, что Павла
Германа осудили на смерть,
на найбільшу кару.

Вину Павла Германа не
хочу заступати альбо по-
хваляти. Онъ виненъ, але
якъ обстоательства показу-
ють, не заслуживъ кару
смерти. Я явля той справі
нашого брата; хочу его
отъ кары смертной освобо-
дити — хочу захранити
жизня одного русина, мужа
молодой супруги и отца
одной дѣтины — Одинъ изъ
наилутшихъ адвокатовъ въ
Trenton, N. J. занявся сею
справкою. Но якъ знаєте
Всеч. О. Духовніи и все
Почт. братья Русины — така
справа пожадає багато тру-
ду и грошей. Я съ моей
стороны сфѣрую своей трудъ
въ той справѣ а Васъ Всеч.
Отцы и Почт. братья Руси-
ны сердечно прошу нзволь-
те своими жертвами помо-
чни быти въ сей справѣ —
нечастному нашему брату
Павлови Германъ. Васъ
Всеч. Отцы прошу нзволь-
те на тую цѣль въ церкви
коллекту зробити, а Васъ
Почт. братья прошу сфѣруй-
те на уратоване життя на-
шого брата, уратуйте життя
мужа для жены, уратуйте
жизня отца для дѣтины. Ма-
ю надѣю что ежели цѣлко-
вито не буде увольнений
то бодай буде его кара
змѣнена на пару лѣтну
вѣзницю. — Прошу все
жертвы сфѣры заслати на
мою адресу въ своемъ часѣ,
я буду цоквѣтовати при-
сланные офѣры въ газетахъ
и о результатѣ повѣдомяю
всю публику.

Съ щиросердечнымъ бра-
терскимъ поздравленіемъ
остаюсь въ Trenton, N. J.,
5-го Октября 1908.

О. Корнилий Лавришинъ
Гр.-кат. рускій духовникъ.

210 Grand Street.

Поміщаючи отсею просьбу
о. Лавришина ми в імені
нечастного Павла Германа
прилучаємо ся рівнож до
ньої і як найгорячіше пору-
чаємо ею нашимъ Всч. отцамъ
як і руському вагалови.

Нехай на нас не впаде
пятно, що далисьмо убити
невинного нашего брата.

Редакция.

МАРІЯ ГЕРЦ
дипломована акушерка
(повитуха)

говорить всімъ славянскими
мовами, тому просить Русинів,
щоб удавали ся до неї
218 Grand Str. (поміж Henderson
і Grove ул.)

Jersey City, N. J. 2-6

СІЧИНЬСКИЙ!

Кожный Русин повиненъ під-
няти хвилю писати до Га-
личини тільки на карткахъ і
паперахъ листовиз з портретомъ
М. Січинського.

Тузін по 25 цнт.

Дістати можна присилаючи
марки тільки у

А. Бучак
252 Broome Str.
New York, N. Y. 4-4

Справозданє касове

Рус. Нар. Союзу за місяць Серпень 1908 р.

Від.	Місцевість	\$	п.	Від.	Місцевість	\$	п.
1	Shamokin, Pa.	361.30		103	Export, Pa.	20.00	
2	Mont Carmel, Pa.	72.50		104	Perth Amboy, N. J.	241.95	
3	Olyphant, Pa.	285.15		106	Chicago, Ill.	82.10	
4	Jersey City, N. J.	110.30		107	Sayre, Pa.	58.80	
5	Mt. Carmel, Pa.	93.75		108	New York, N. Y.	84.40	
6	Brownsville, Pa.	116.25		109	Ellsworth, Pa.	39.80	
7	McAdoo, Pa.	187.25		110	Leetsdale, Pa.	31.25	
8	Elmira, N. Y.	54.45		111	Allegheny, Pa.	17.00	
9	St. Clair, Pa.	80.00		112	Newark, N. J.	14.20	
10	Ansonia, Conn.	114.20		113	New Florence, Pa.	37.50	
11	Waterbury, Conn.	33.75		114	Dunmore, Pa.	62.50	
12	Yonkers, N. Y.	96.95		115	New Philadelphia, Pa.	38.75	
13	Troy, N. Y.	36.95		116	Chisholm, Minn.	17.10	
14	St. Louis, Mo.	111.90		117	New York, N. Y.	37.81	
15	Buffalo, N. Y.	41.25		118	Pittsburg, Pa.	11.70	
16	Lansford, Pa.	269.35		119	Latrobe, Pa.	40.00	
17	West Pawlet, Vt.	26.25		120	Spangler, Pa.	66.20	
18	Seymour Conn.	37.85		121	Trenton, N. J.	189.09	
19	Priceburg, Pa.	98.40		122	Trenton, N. J.	53.00	
20	Jessup, Pa.	80.30		123	Scranton, Pa.	193.90	
21	Mayfield, Pa.	18.75		124	Orinrod, Pa.	49.52	
22	Manown, Pa.	3.75		125	Laquin, Pa.	15.80	
23	Homestead, Pa.	55.15		126	Beaver Dale, Pa.	37.50	
24	Shamokin, Pa.	24.45		127	Buffalo, N. Y.	17.50	
25	Trauger, Pa.	64.60		128	Lorain, O.	16.25	
26	Belle Vernon, Pa.	48.75		129	Sykesville, Pa.	64.27	
27	Glen Lyon, Pa.	66.15		130	Pittsburg, Pa.	26.15	
28	Mahanoy Plane, Pa.	172.25		131	Buffalo, N. Y.	20.00	
29	Rhone, Pa.	36.95		132	McKeesport, Pa.	43.55	
30	Breslau, Pa.	109.35		133	Newark, N. J.	11.85	
31	Eleanor, Pa.	48.75		134	Ernest, Pa.	42.50	
32	Trauger, Pa.	61.25		135	Smoke Run, Pa.	121.25	
33	Northampton, Pa.	245.17		136	Carnegie, Pa.	34.45	
34	Old Forge, Pa.	22.50		137	West Seneca, N.Y.	11.25	
35	Whitney, Pa.	46.25		138	Philadelphia, Pa.	9.70	
36	Scottsdale, Pa.	45.00		139	Oil City, Pa.	31.25	
37	Chisholm, Minn.	51.25		140	Youngstown, O.	49.10	
38	Auburn, N. Y.	98.13		141	Little Falls, N. Y.	18.79	
39	Syracuse, N. Y.	66.14		142	Elisabeth, N. J.	36.97	
40	Scranton, Pa.	159.75		143	Windber, Pa.	53.85	
41	Westmoreland, Pa.	53.50		144	New York, N. Y.	35.55	
42	Passaic, N. J.	79.45		145	Altoona, Pa.	27.50	
43	Simpson, Pa.	42.50		146	McKees Rocks, Pa.	20.75	
44	Mt. Carmel, Pa.	15.69		147	Allentown, Pa.	30.39	
45	Philadelphia, Pa.	48.45		148	California, Pa.	30.70	
46	Plymouth, Pa.	212.20		149	West Seneca N. Y.	19.00	
47	Ambridge, Pa.	73.45		150	Irwona, Pa.	20.00	
48	McKeesport, Pa.	147.00		151	Allentown, Pa.	9.80	
49	Powhatan, W. Va.	20.25		152	Homestead, Pa.	47.50	
50	Desloge, Mo.	14.45		153	Berwick, Pa.	21.24	
51	Yatesboro, Pa.	44.95		154	Dunmore, Pa.	43.50	
52	Holyoke, Mass.	62.70		155	Perth Amboy, N. J.	22.00	
53	Pittsburg, Pa.	285.25		156	Chattaroy W. Va.	7.50	
54	Terryville, Conn.	16.55		157	Donora, Pa.	47.97	
55	Carnegie, Pa.	107.10		158	New Kensington, Pa.	38.90	
56	Allegheny, Pa.	45.70		159	Herkimer, N. Y.	27.65	
57	Cohoes, N. Y.	33.10		160	Jamaica, N. Y.	27.40	
58	Ramey, Pa.	160.09		161	Tower City, Pa.	24.85	
59	Leinsening, Pa.	52.00		162	Scranton, Pa.	16.15	
60	Baltimore, Md.	93.00		163	Edmonton, Alta., Can.	24.95	
61	Dunlo, Pa.	90.70		164	North Hadley, Mass.	21.10	
62	Monessen, Pa.	98.30		165	Chicago, Ill.	30.35	
63	Ford City, Pa.	7.50		166	Barnesboro, Pa.	61.14	
64	Gradatim, Pa.	75.85		167	Cumbola, Pa.	23.70	
65	Elizabeth, N. J.	45.45		168	Perth Amboy, N. J.	22.95	
66	New York, N. Y.	45.45		169	Scranton, Pa.	35.70	
67	Butler, Pa.	173.95		170	Chauncey, Pa.	23.95	
68	Ansonia, Conn.	19.80		171	Pittsburg, Pa.	8.65	
69	New York, N. Y.	40.80		172	Saltsburg, Pa.	15.50	
70	Jersey City, N. J.	84.30		173	Cleveland, O.	27.45	
71	Franklin Furnace, N. J.	25.60		174	Oxford Furnace, N. J.	34.92	
72	Alden Sta., Pa.	70.00		175	Detroit, Mich.	13.10	
73	Providence, R. I.	12.65		176	Newburgh, N. Y.	12.50	
74	Granville, N. Y.	22.50		177	Vergeville, Alta., Can.	7.50	
75	Mt. Carmel, Pa.	33.75		178	Manchester, N. H.	9.50	
76	Newark, N. J.	31.64		179	St. Louis, Mo.	39.75	
77	Yorkville, O.	22.50		180	Scarbo, W. Va.	15.00	
78	Minersville, Pa.	218.01		181	Michel B. C.	21.25	
79	Meyersdale, Pa.	29.20		182	Dixonville, Pa.	17.80	
80	Pleasant Valley, Pa.	74.30		183	Sunderland Mass.	28.70	
81	Baltimore, Md.	34.00		184	Whiting, Ind.	44.34	
82	New Alexandria, Pa.	64.10		185	Hazleton, Pa.	50.00	
83	Carnegie, Pa.	12.40		186	McAdoo, Pa.	47.90	
84	Canonsburg, Pa.	191.90		187	Ford City, Pa.	21.75	
85	Hazleton, Pa.	71.37		188	Ginter, Pa.	27.25	
86	Olyphant, Pa.	21.95		189	South Fork, Pa.	32.65	
87	Dancaster, N. Y.	14.60		190	Newark, N. J.	67.85	
88	Cross Fork, Pa.	21.25		191	Troy, N. Y.	90.45	
89	Simpson, Pa.	29.70		192	Herkimer, N. Y.	44.55	
90	Centralia, Pa.	62.85		193	Red Star, W. Va.	26.50	
91	McKees Rocks, Pa.	132.80		194	Minneapolis, Min.	38.63	
92	Taylor, Pa.	22.50		195	Peckskill, N. Y.	31.85	
93	Newburgh, O.	58.69		196	Whiting, Ind.	58.14	
94	New Britain, Pa.	70.20		197	Swoyers, Pa.	40.80	
95	Beavers Meadows, Pa.	81.59		198	Port Jerwis, N. Y.	74.80	
96	Pittsburg, Pa.	13.20		199	Whiting, Ind.	23.94	
97	Marion Heights, Pa.	38.90		200	Indian Orchard, Mass.	20.00	
98	Shenandoah, Pa.	107.35		201	Whippany, N. J.	29.80	
99	Wilkes Barre, Pa.	23.50		202	Auburn, N. Y.	41.05	
100	McKeesport, Pa.	7.00					
101	Canonsburg, Pa.	94.65					
102	Cleveland, O.						

Прихід за серпень с. р. е. 12.185.28

З того розмет за Серпень 10.798.55
 За вступ. грам., відзн. і т. д. 776.73
 До розмету за Липень 10.00
 Звернені назад до каси дві не-
 виплач. асигнації на суму 600.00

Разом 12.185.28

РОЗХІД.

Посмертне по бл. п.:

Гостилі Фльорку Нортгемптон, Па. 1000.00
 Писемні Івані, Плимат, Па. 1000.00
 Барвінчак Івані, Майнерсвіль, Па. 1000.00
 Бабіш Михайлі, Франклін Форніс, Н. Дж. 505.00
 Форґач Івані Гомстед, Па. 400.00
 Енді Анні Мт. Кармел, Па. 400.00

Запомога для

Др. Івана Франка Галичина (з фонд. нар.) 200.00
 Кирпана Осафата, Белл Вермон, Па. 200.00
 Гната Демко, Оліфант, Па. 200.00
 Яцевича Алексія, Мт. Кармел, Па. 200.00
 Вілещкого Михайла Джерві Сити, Н. Дж. 100.00
 Хопака Федора, Майнерсвіл, Па. 100.00
 Терпеливець Николи Нью Йорк, Н. Й. 100.00

Сирітська часть по бл. п.

Кіляр Олексі, Пітсбург, Па. 181.50
 Падухович Семані, Шамокін, Па. 336.00
 Платня Голов. Урядників Р. Н. С. 190.00
 Орган Р. Н. Союзу 890.40
 Бонди Гол. Кас. і менадж. Свободи 98.34
 Адміністрація Р. Н. Союзу 149.42
 За друки для Р. Н. Союзу 140.45
 За відзнаки Р. Н. Союзу 575.00
 Англіійський typewriter 55.00
 Нагорода Організаторів по конець вересня 194.40

Разом розхід за Серпень с. р. е. 8.215.51

Зіставлене:

Прихід за Серпень с. р. е. 12.185.28
 Готівка з кінцем Липня с. р. була 28.813.58
 Весь прихід е. 40.998.86
 Розхід за Серпень е. 8.215.51
 Готівка з кінцем Серпня е. 32.783.35
 З того Сирітський Фонд виносить 22.880.03
 Резервовий Фонд 1.131.77
 Народний Фонд 1.723.48
 Бідних Фонд 2.003.48
 Розпорядимий Фонд 5.044.62
 Разом 32.783.35

Дм. Капітула, гол. предсід.

А. Шаршонь, гол. касієр.

С. Ядловский, гол. секр.

Сатира на російську господарку.

„Петерб. Відомости“ подають слідуєчу, ідку сатиру на російські відносини і гасдієство.

Цісар Николай I. є вельми невдоволений, що Кавказ приносить вічно недобір і тому припоручив державній Думі винайти средства, які би заповнили сьому алу. Сего дня цар був дуже в злім гуморі і тому то державні достойники трепетали, а боячи ся розгнівати своїми радами, мовчали вперто неначе набрали води у рот. Наконєць один з присутних, старий генерал зібрав ся на відвагу і сказав:

Після моєї гадки найлучше було-б віддати Кавказ на сто літ в аренду предпримчивим і опитним чужинцям; і так віддали на 33 літ німцям, щоб завели там гасдієство рільне і мочарство; на дальших 33 літ Англіійцям, які заведуть знова торгівлю і промисл; наконєць на 33 літ Італійцям, щоб ті розбудили замисловане до штук і наук. І тоді Кавказ стане ся дільницею, яка під кожним виглядом буде приносити державі користи.

Цар, який любить у всім точність сказав:

— Гаразд кажеш: на 33 літ Німцям, 33 Англіійцям,

33 Італійцям. Отже се разом робить 99 літ, а ти з початку сказав, щоб віддати в аренду на 100 літ. Отже хто має радити Кавказом сей один рік?

— На сей оден рік звеліть Ваше Величество заіменувати там російського генерал губернатора а він в однім році потрапить зіпсувати усе то, що чужинці направлять за 99 літ — відказав не заікуючи ся старий генерал.

Сей проект — додає „Нов. Время“ уже днес є переведений в жите: натуральні богатства Кавказу суть в руках чужоземців, та що вони доброго для краю зроблять, то російський генерал губернатор сейчас вишчить.

Так задивляють ся на господарку російського уряду такої самі Гасіянни. Але се не перешкадає у сьаким чорносотенним „Свѣтам“ і „Поступам“ верзти і туманити нарід „російським раєм“.

Накладом „СВОБОДИ“ вишшли

Папері листові

окрашені гарними вінетами і портретами наших руских генів — Шевченко, Драгоманів, Франко, Лисенко і Богдан Хмельницький. Продає друкарня „Свободи“ по ціні 50 пт. за 25 штук. Адрес: „СВОБОДА“

184 Hudson Str, New York, N. Y.

Справозданє насове

Руск. Молод. Союзу за місяць Серпень 1908 р.

за місяць Серпень 1908 р.			
Від	Місцевість	\$	с
1	Shamokin, Pa.	8	90
2	Mt. Carmel, Pa.		50
3	Olyphant, Pa.	7	75
4	Jersey City, N. J.	3	55
5	Mt. Carmel, Pa.	1	75
7	McAdoo, Pa.	5	70
8	Elmira, N. Y.	7	15
9	St. Clair, Pa.	4	55
10	Ansonia, Conn.	5	75
11	Waterbury Conn.	2	00
12	Troy, N. Y.	1	50
14	St. Louis, Mo.	4	75
16	Lansford, Pa.	9	00
18	Seymour, Conn.	2	85
19	Priceburg, Pa.	9	50
20	Jessup, Pa.	3	00
21	Mayfield, Pa.	1	50
24	Shamokin, Pa.		47
25	Trauger, Pa.		75
26	Belle Vernon, Pa.		50
27	Glen Lyon, Pa.	6	65
28	Mahanoy Plane, Pa.		3 25
29	Rhone, Pa.	4	75
30	Breslau, Pa.	5	00
33	Northampton Pa.	25	89
35	Whitney, Pa.		75
36	Scottsdale, Pa.	3	60
37	Chisholm, Minn.	4	05
38	Auburn, N. Y.	3	05
39	Syracuse, N. Y.	1	50
40	Scranton, Pa.	5	25
42	Passaic, N. J.	12	35
43	Simpson, Pa.	2	50
45	Philadelphia, Pa.	1	75
46	Plymouth, Pa.	9	02
47	Ambridge, Pa.	1	75
48	McKeesport, Pa.	2	25
53	Pittsburg, Pa.	10	25
55	Carnegie, Pa.	3	00
56	Allegheny, Pa.		75
58	Ramey, Pa.	3	55
59	Leisenring, Pa.	1	50
61	Dunlo, Pa.		50
62	Monessen, Pa.	5	80
63	Ford City, Pa.	1	50
65	Elizabeth, N. J.	2	00
66	New York, N. Y.		75
67	Butler, Pa.	2	25
68	Ansonia, Conn.	1	55
69	New York, N. Y.		50
70	Jersey City, N. J.	1	90
71	Franklin Furnace, N. J.		39
72	Alden Sta, Pa.	5	70
73	Providence, P. I.		75
78	Minersville, Pa.	1	00
81	Baltimore, M. D.	2	25
83	Carnegie, Pa.		75
85	Hazleton, Pa.	4	50
86	Olyphant, Pa.		75
87	Lancaster, N. Y.	2	65
88	Cross Fork, Pa.		75
91	McKeesRocks Pa.		25
94	New Britain Conn		25
96	Pittsburg, Pa.	3	75
97	Marion Heights, Pa.		67
98	Shenandoah, Pa.	2	00
99	WilkesBarre, Pa.	1	25
104	Perth Amboy, N. J.		7 25
107	Sayre, Pa.	2	25
108	New York, N. Y.	1	14
109	Ellsworth, Pa.		25
112	Newark, N. J.		25
117	New York, N. Y.		25
120	Spangler, Pa.	2	25
121	Trenton, N. J.	18	30
123	Scranton, Pa.		75
126	Beaverdale, Pa.	1	00
127	Buffalo, N. Y.		25
128	Lorain, O.	1	00
129	Sykesville, Pa.		50
130	Pittsburg, Pa.		50
132	McKeesport, Pa.	3	75
133	Newark, N. J.		30
136	Carnegie, Pa.		50
140	Yongstown, O.		75
144	New York, N. Y.	3	25
147	Alentown, Pa.	1	75
156	Chattaroy, W. Va.		50
157	Donora, Pa.	1	00
169	Scranton, Pa.		25

Хто єсть найспосібніший на Уряд?

Чому Вілліам Тафт був би найідеальнішим Президентом?

Накопи наші країне врозуміють, що се єсть їх повинністю голосувати на кандидатів на визначний уряд, то заким що переходять кваліфікації того чоловіка, на котрого мають віддати свої голоси. В листопаді сего року будуть голосувати на кандидатів на визначний Уряд в країні, се є на Президента. Республіканці поставили Вм. Г. Тафта, демократи поставили Вм. І. Брайна. Наші країне, як також всі другі голосуючі мусять рішити, котрий з них єсть спосібнішим на сей уряд.

Тут подаємо їх рекорд.

Пан Брайн був конгресменом, однак не займав ніякого правничого уряду, і ніколи не мав визначного уряду державного.

Пана Тафта батько, був міністром справедливости і міністром війни за президента Грента. Пан Тафт, був витягачем і бесідником класи в своїй гімназії і держав найбільші почести в правничій школі в Цинцинаті. Він був колектором Домашнього Податку, як також Асистентом Повітового Прокуратора. Він був Судією Вишого Суду в Огайо. Він був Генеральним Прокурором Сполучених Держав. Він був окружним Судією Сполучених Держав в Огайо. Він був президентом Філіппінської Комісії Сполучених Держав. Він був цивільним і вернером філіппінських Островів. Він був Міністром війни під Президентом Рузвельтом. Він був головою Інспекційного Комітету Панамського Каналу. Він був провізоричним Гвернером Куби. Він інспектував Порто-Ріко, отворив Манільський Конгрес, і зробив багато других визначних річей для країни.

Після того ми хочемо сказати нашіх читателів в одну квестію. Чи Ви хочете за Президента Сполучених Держав, чоловіка як Брайн, котрий немав ніякої практики, чи чоловіка такого як Тафт, котрий має двадцять вісім літню практику в службі свого краю і своїх людей?

Читайте!

На підставі ухвали Конвенції „Сомза“, кожде братство приналежне до „Сомза“, повинно мати отей книжки:

- 1) Книжку членів (іменолоз).
- 2) Книжку місячних складок.
- 3) Книжку касову і протоколову.

На сї книжки повинно кожде братство заслати 5 доларів до каси „Сомза“

УБЕЗПЕЧЕНЕ НА СТАРІСТЬ У ШВАЙЦАРІЇ

Швайцарські кантони, один по другім, починають займатися питанням введення забезпечення на старість і на випадок невідомості до праці. В тій цілі відбуваються конференції кантональних правительств, на яких односторонно ухвалюється резолюція за введенням забезпечення в домі кантонального законодавства, не чекаючи постановлення союзу правительств. — Засадою забезпечення має бути взаємність між поодинокими кантонами, зібране більшого резервного фонду, ризиків не забезпечення на робітників без ріжниць пола, в допущенням добровільного забезпечення ся людей, не обов'язаних до примусового забезпечення. Пенсія має вносити 300 франків річно і то від 65 року життя.

ЯК НАВЧИЛИ СЯ ЛЮДИ КУРИТИ ЛЮЛЬКУ?

(Народна легенда).

Як умерла чортова мати. то тоді чорт посадив на сї гробі зіле і навчив людей його терти. Він, баче хотів, щоб люди нюхали і пчихаючи, заодно згадували чортову матір. Побачив се ангел Петро і дуже тим вгнівився. Подумавши, він скинув з неба на землю люльку, аби люди те зілля не нюхали, а курили, а курячи сльовували на чортову матір. І так люди навчилися люльку курити.

ДОБРИЙ ЗАРОБОК

Кождай може легенько заробити 12 доларів тижнево через розповсюджене нашого російського тютюну.

Пробу випробуємо даром.

Пішіть сечас залучаючи марку на відповідь до

Russian Tobacco Co.

132 Nassau Str. Room 301

New York, N. Y.

Папері листові з образами

25 штук 50 цят.; метрику всякого рода по 3 цят. в одну; книжки молитовні і світєкі по дешевій ціні — цінавки вислаєсь на жадане. Адресувати належить

SVOBODA

184 Hudson Str., New York

За дармо!

Не присилайте грошей. Ваш кредит є важний.

Тисячі миль віддалені, а можете без найменшої трудності лічити ся так як биście були лично тут. Та чудотворна медицина „SALFERRO“ виплаєсь на пробу кождому, хто єї потребує. Чоловік підупавший на здоров'я, одгустованей до всего, перепрацьований, чоловік, котрий терпить в причиня утратах мужества, нічні полюції, хороби, котрі поствались в ровесній молодечі, болі крижної, жолудка, утрата пам'яті, ревматизм, нерви і т. п. Так за дармо дістаєте, як повітре, котрим віддихаєте. Намі ліки суть спеціальні для ослаблених мужичи і жєнщини. На всі ті лесні недуги, розстроєння нерви, брак енергії, непевність себе, неохота до товариства, встидливість. — Від них зміцніте і станете ся здоровими, будете товарищи, приятельські, певні себе, скріплені на умі і тілі. Менше о те, що Ви уже раз пробовали, спробуйте ще раз, єсть то за дармо. Ми хочемо Вам допомогти, як добрий Самарянин, як приятель. Бєсь то найлучше средство лічєнє, але Ви мусите надіслати по него в тій хвилі, тепер, коли єсть безплатно. Навіть також газету, в котрій Ви то оголошенє вчитали, а дістаєте одну книжку безплатно.

Пішіть варда до:

Sanaritan Sanitarium, Dep. 10, North Detroit, Mich.

Руска Агенція Корабельна і Пересилка Грошей

184 Hudson Str., New York, N. Y.

Ся Контора залагоджує слїдуючі справи:

Пересилає гроші до всіх країв по цінах можливо найтанших і як найскорше.
Продає Шифрarti на ріжні лінії корабельні до старого краю і з краю до Америки по найтанших цінах.
Виробляє повновласти, контракти купна і продажі заосмотрені підписом консула; перепроваджує всякі інші справи зі судами і старокраєвими властями.
Палагоджує справи військові, як увільненє від асєтирунку, військової контролі, увільненє від вправ і т. п.
Мінєє гроші — старокраєві на американські і американські на краєві після біжучого курсу.

Адреса:

Ruthenian Exchange Co.

184 Hudson Str., New York, N. Y.

Читайте уважно!

Звертаємо увагу усіх Ви. Родимців, що одинином управління до пересилки грошей на сєтї Конектикт є

ГАВРИЛ ДЗЯДИН,

130 Main Str., Derby, Conn.

який є нотарем публичним і має капіталу в сєтї в сумі 10.000 доларів.

У всякій справі удавайте ся лиш до нього. Він виробляє повновласти контракти купна і продажі і т. д. Палагоджує справи військові як увільненє від асєтирунку, контролі, вправ і т. п. Продає шифрarti на всі лінії корабельні. Мінєє і пересилає гроші до всіх країв.

Тому, Родимці, проч в чужини удавайте ся лиш до:

GABRIEL DZIADYK,

130 Main Str., Derby, Conn.

Dr. J. SZLUPAS,

1419 N. Main Ave.,

Scranton, Pa.

Можна его бачити в офісі: від 8 ої до 10-ої год. рано, від 2 ої до 4-ої попол., від 7-ої до 10-ої вечер. Rd P'hone 1269-B

Dr. E. J. LARKIN

Дентист. 40-08

Офіс отворений від 7-ої рано до 8-ої пополуд. В неділі від 10-ої год. рано до 12 попол.

24 Elizabeth Street, Derby, Conn

Всі РОБОТИ ГАРАНТУЮТЬ СЯ. Офіс коло Derby Gas Company.

Руский Лікар

Doctor S. Robert Schultz

39 East 7th Str. New York.

Телефон 3645 Orchard.

Лічить усякі недуги діточі, мужєскі і жіночі.

Виліченє — сли можливе — гварантує ся. Лічить після найновіших систем електрикою, та поідає найлучші електричні машини.

Досліджує при помочи промінів Рентгена. Nebulitzer — одєнке найуспішайше средство проти катару при помочи інгаляції.

DOCTOR SCHULTZ

39 E. 7th Str., New York City,

поміж 2 а 3 евеню.

Оден з найбільших броварів в Америці.

ПАРІТЬ ПИВО НА КРАЄВИЙ СПОСІВ, БЕЗ ВСЯКИХ ПРИМІШОК.

Хто лиш раз по-голова від него коштує сего пива, ніколи не болить, то иншого вже не бо єсть здоровє і буде нити. ПОЖИВНЄ.

НЕ ТРЕВА ЄГО ЗРЕШТОЮ ХВАЛИТИ, БО ДОВРЕ САМО ЗА СЕБЕ ГОВОРІТЬ.

E. ROBINSON'S SONS,

LAGER BEER BREWERY,

435 to 455 N. 7-th Str.

SCRANTON, PA.

Telephone calls: GENERAL OFFICE 2333.

NIGHT CALL 4834.

Книжки

які можна дістати в складі книжок „Свобода“:

Америка 15 ц
Ангел та пустельник і т. і 15 ц
Біблія велика 2 дол.
Борба клас і чому робітники організують ся 15 ц
В Старім і Новім краю 25 ц
Гріх мільонерів і т. п. С. 7. 15 ц
Дєщ з історії православної місії в Америці 10 ц
Дємо про зьвірата 30 ц
Дві левади і т. п. С. 5. 15 ц
Дорога любови, то Божа дорога. С. 6 15 ц
Емігрант 15 ц
Жовнір 10 ц
Журавлі 10 ц
Житє Ісуса Христа 1.50 дол.
Житє зарібки, організації і т. п. в Спол. Державах 15 ц
Земельне питанє 15 ц
Зуб за зуб 10 ц
Історія Руси з образами 10 ц
Капітал і праця 15 ц
Книжка Рахункова 50 ц
Казки про Жидів 15 ц
Марія 10 ц
Многострадалий народ, огляд історії українського народу 20 ц
Навернений Грішник 20 ц
Народний рух австро-угорських Русинів 15 ц
Новий Завіт 2 дол.
Образки і загадки 10 ц
Оповіданя 15 ц
Оповід. про заздрих богів. 10 ц
Про відступників від православія 10 ц
Про нутро землі 25 ц
Підземні скарби 25 ц
Покуса 10 ц
Псалтир 1 дол.
Релігійні вірованя старинних народів 20 ц
Розмова Поляка з Русиним і Смерть 10 ц
Стародавні казки та оповіданя 15 ц
Степові люде 15 ц
Страйк 20 ц
Стріляй на смерть, робітничі драма 15 ц
Товариска ворожка 15 ц
Унія в Америці 20 ц
Хто з чого жє 15 ц
Які то є люди на землі, з 20 образами 50 ц
Як мужик ходив до царя правди шукати 15 ц
Через кордон 15 ц
Якої нам треба науки 5 ц
Руско-англійський тлумач 60 ц
Польско-англійський тлумачбо 60 ц
Коляди 15 ц
Молитвенники в красній оправі.
Бог Надежда моя 2.50 дол
Хліб Душі 2.50 „
Druh Duszi 1.50 „
Druh Duszi (в звич. опр.) 75 ц
Молитвенник малий 1.50 дол
Вінєць 1.50 „
Зборник 2.30 „

Також можна дістати:

Книжочки колекторські церковні 10 ц
Книжочки Братські 10 ц
Метрики хрєщеня 3 ц
Метрики шлюби 3 ц
Метрики смерті 3 ц
Помяник померших душ 10 ц

Пішіть на адресу:

Swoboda,

184 Hudson Str., New York, N. Y.

THE FIRST

NATIONAL BANK

OF MINERSVILLE, PA.

Капітал \$50.000.00 Надвишка і нерозділені зиски \$93.000.00

Заснований 1864 року.

Найстарший Народний Банк в Скуллм Кавні.

Провадить загальний банківний бізнес. Видає міжнародні монї ордері, драфти і пересилає гроші до всіх частин сьвіа. Пизичає гроші на реальности. Депозити сего банку подвоїлись протягом послїдних 5 літ і виносять тепер около \$500.000.00.

Гроші пересилає через фірму Knauth Nachod & Kuhne, New York, N. Y. K

РУСИНИ! Ся хочете дістати до-бру і тану домовину і зроби похорон виносив Вас як най-танше, удайтесь до:

JOSEPH COLWELL,
180 MAIN STREET,
DERBY, CONN.
Telephone Calls Office 52-2,
House 18-2.
А подякуєте і пізнаєте чесного чоловіка.

ВИРОБИ БРАЦКІ

машлі, шапки, відзнаки, хоругви, уніформи.

В. Н. MORGAN
13 N. MAIN ST.
SHENANDOAH, PA.

UNION

Ticket Agency

ПРОДАЖА ШИФКАРТ

203. Lackawana Ave.

SCRANTON, PA.

Найлучше місце, де можна купити шифкарту до старого краю, як також переслати гроші до Галичини, Угорщини, Росії і других країв по таній ціні.

Дасмо також позички на моргч.

Одинокий руский адвокат і нотар на цілу Америку

Доктор прав

ЮЛІАН ЧУПКА

Консулярний комісар. Палагоджує всі справи в Галичині. Процєсє судкові і гражданські. Відбєра гроші від довжиків. Справи військові. Споряджує контракти, повномочія і всі інші документи. Перепроваджує ітабуляції і всі виписи гіпотечні. 8 N. Main Str. WILKES-BARRE, PA. Адрес почтовий: JULIAN CZUPKA, LL. D. P. O. Box 372. WILKES-BARRE, PA.

MERCHANTS

NATIONAL BANK

Шенандоа, Па.

Капітал 100.000.00 дол.

Надвишка 120.000.00 дол.

Депозити вище пів мільона доларів.

Се є NATIONAL BANK чартерований Урядом Злучених Держав і під безпосередню контролю тогож уряду.

Є се одинокий Банк в Шенандоа, Па. що має свій власний будинок, в яком містять ся почта.

Вкладайте гроші до того Банку а дістанете від них процент. Банк сей виплачує що року тисячі доларів проценту своїм коштуєрам, котрі мають в нїм свої гроші.

Там розмовляє ся по руски.

Merchants National Bank на розі улиць Мейн і Лойд, Shenandoah Pa.

Стефан Рябець

має у себе найліпші напитки, цигари і папіроси. Має також добре заряджену грєсерію. СПРОБУЙТЕ! Mahanoy Plane, Pa.

з 17 намінами жєлізничий годинник

дєтї мушї і жєнок, накрутує ся без ключа, поводчуєний, в гаранції на 20 літ, подвійні мушї красєно вирізані. Ходить безупинно точно та спеціальнє зроблений для людей, котрі роблять при жєлізницях, і гварантує ся на 20 літ. Незвичайна нагода. — Ми випишемо сєй годинник на кожду адресу за послїдплатою (C. O. D.) \$5 75 і за аворотом переїздки, а тия привілеєм, що кождий може його оглянути, і сєму не потрібно платити ані одного цєнта. За таний годинник у пншого купця треба заплатити 85 дол. Дуже гарний 14 кар, золотом поволочений ланцюжок в дарувисом — дєдає ся даром до кождого годинника. EXCELSIOR WATCH CO. 40 1101 Athenaeum Building, Chicago, Ill.